

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
UNIVERSITY OF PIRAEUS

**ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ, ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΩΝ
ΣΠΟΥΔΩΝ**

ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

«ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ»

**ΘΕΜΑ: «Η εκπαιδευτική διαδικασία για ενηλίκους και η δια βίου μάθηση σε
εθελοντικές οργανώσεις. Μελέτη περίπτωσης για το Σώμα Ελλήνων
Προσκόπων».**

Καπράνος Θεοδόσιος

Επιβλέπουσα : Κοτταρίδη Κωνσταντίνα

ΠΕΙΡΑΙΑΣ 2021

Πίνακας Περιεχομένων

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	4
ABSTRACT.....	5
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	6
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	7
1.1 Εθελοντής και Εθελοντικές Οργανώσεις	7
1. 2 Δια Βίου Εκπαίδευση και Μάθηση	8
1.2.1 Τύποι Εκπαίδευσης.....	9
1.2.2 Διαφορές Δια βίου μάθησης – εκπαίδευσης.....	9
1.3 Μοντέλα Εκπαίδευσης	10
1.3.1 Δια Ζώσης Εκπαίδευση	11
1.3.2 Εξ – Αποστάσεως Μοντέλο.....	12
1.3.1 Μεικτό Μοντέλο.....	14
1.4 Εκπαίδευση Ενηλίκων.....	15
1.4.1 Η Θεωρία της Ανδραγωγικής.....	17
1..4.2 Ο Κύκλος της Μάθησης των Kolb & Fry	18
1.3.4 Θεωρία της Μετασχηματίζουσας Μάθησης.....	21
1.3.4.1 Μέθοδος και Βασικές Αρχές της Μετασχηματίζουσας Μάθησης	22
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ΤΟ ΣΩΜΑ ΕΛΛΗΝΩΝ ΠΡΟΣΚΟΠΩΝ	24
2.1 Ιστορική αναδρομή.....	24
2.2 Ιδεολογικό Πλαίσιο	25
2.2.1 Αποστολή και Όραμα	25
2.2.2. Αρχές Προσκοπισμού.....	26
3.2.3 Η Υπόσχεση και ο Νόμος των προσκόπων	27
2.3. Το Σώμα Ελλήνων Προσκόπων (Σ.Ε.Π.).....	28
2.3.1 Διοικητική Διάρθρωση του Σ.Ε.Π.....	28
3.3.2 Προσκοπισμός στη πράξη	31
3.3.3 Προσκοπική Μέθοδος και Πρόγραμμα	31
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 Η ΕΚΠΑΙΕΥΣΗ ΣΤΟ ΣΩΜΑ ΕΛΛΗΝΩΝ ΠΡΟΣΚΟΠΩΝ	35
3.1 Εισαγωγικά Στοιχεία	35
3.2 Από την δια ζώσης εκπαίδευση στο μεικτό μοντέλο	37
3.3 Μεικτό Μοντέλο Εκπαίδευσης – Ευέλικτη Εκπαίδευση	38
3.3.1 Προπαρασκευαστικός Κύκλος.....	40
4.3.2 Κύκλος Μεθοδολογίας.....	42
3.3.2.1 Αντιμετώπιση προβλημάτων.....	46

3.4 Κύκλος Κατασκηνωτικής Τεχνικής / Μεγάλων Δράσεων / Ταξίδι.....	47
3.3.3.1 Αντιμετώπιση προβλημάτων.....	51
3.4 Κύκλος Διακριτικού Δάσους.....	51
3.5 Κύκλος Ηγεσίας	53
3.6 Εκπαιδεύσεις Ειδικοτήτων και Λοιπές βοηθητικές Εκπαιδευτικές Ενότητες.....	58
3.7 Συγκεντρωτικός Πίνακας Βασικών Εκπαιδευτικών Ενοτήτων.....	61
.....	64
3.8 Ευέλικτη Εκπαίδευση εν καιρώ Covid – 19.....	65
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ΟΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΠΡΟΣΚΙΠΟΠΩΝ, ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	66
4.1 Εκπαιδευτές Σώματος Ελλήνων Προσκόπων.....	66
4.2 Αξιολόγηση Εκπαίδευσης και Εκπαιδευτών	69
4.3 Οικονομικά της Εκπαίδευσης.....	70
4.4 Σπουδαιότητα της εκπαίδευσης.....	72
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	73
5.1 Σύνδεση Μελέτης Περίπτωσης με βιβλιογραφία	73
5.2 Προτάσεις Πολιτικής.....	74
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	76

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ο εθελοντισμός κατέχει, τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό, θέση κεντρικής σημασίας για τα άτομα και τις κοινωνίες. Ως έννοια, συνδέεται με τις έννοιες του αλtruισμού και των θετικών αποτελεσμάτων (Carpenter & Myers, 2007) και αναφέρεται στην ηθελημένη παροχή υπηρεσιών από κάποιο άτομο, χωρίς το κίνητρο της υλικής ανταμοιβής, για κάποιο κοινωφελή σκοπό.

Για να μπορέσει κάποιο άτομο να προσφέρει εθελοντική εργασία θα πρέπει να είναι κατάλληλα εκπαιδευμένο και καταρτισμένο. Οι κύριοι υπεύθυνοι για την παροχή αυτής της εκπαίδευσης είναι οι ίδιες οι εθελοντικές οργανώσεις, οι οποίες έχουν ένα δικό τους «εκπαιδευτικό σύστημα» βασισμένο στις αρχές της εκπαίδευσης ενηλίκων και της δια βίου μάθησης.

Η παρούσα εργασία αποτελεί μελέτη περίπτωσης και αναλύει την εκπαίδευση που παρέχεται από το Σώμα Ελλήνων Προσκόπων, το οποίο αποτελεί μια από τις μακροβιότερες εθελοντικές οργανώσεις νέων που δραστηριοποιούνται στη χώρα μας. Επιπλέον, εξετάζει σε ποιες αρχές της εκπαίδευσης ενηλίκων βασίζεται, καθώς και ποια μοντέλα της δια βίου μάθησης – εκπαίδευσης αξιοποιούνται.

Λέξεις Κλειδιά: Εκπαίδευση Ενηλίκων, Δια Βίου Εκπαίδευση – Μάθηση, Εθελοντισμός, Σώμα Ελλήνων Προσκόπων

ABSTRACT

Volunteering is, both in Greece and abroad, of central importance for individuals and societies. As a concept, it is linked to the concepts of altruism and positive outcomes (Carpenter & Myers, 2007) and refers to the voluntary provision of services by an individual, without the motive of material reward, for a public benefit.

For an individual to be able to volunteer, they must be properly trained and educated. The main people responsible for providing this training are the voluntary organizations themselves, which have their own 'training system' based on the principles of adult education and lifelong learning.

This paper is a case study and analyses the education provided by the “Scouts Of Greece” organization, which is one of the longest-standing voluntary youth organizations active in Greece. Furthermore, it examines in which principles of adult education it is based on, as well as which models of lifelong learning - education are utilized.

Keywords: Adult Education, Lifelong Education - Learning, Volunteering, Scouts Of Greece

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια, λόγω της οικονομικής κρίσης και διάφορων κοινωνικών συνθηκών, έχουν αναπτυχθεί χιλιάδες εθελοντικές οργανώσεις με σκοπό να βοηθήσουν του συνανθρώπους μας που έχουν ανάγκη. Ωστόσο, υπάρχουν και πολλές εθελοντικές οργανώσεις που δραστηριοποιούνται σε άλλους τομείς, όπως η εκπαίδευση ή η προστασία του περιβάλλοντος.

Για να μπορέσει οποιοδήποτε άτομο να εκτελέσει μια εργασία χρειάζεται την κατάλληλη εκπαίδευση. Στο εργασιακό περιβάλλον, το άτομο λαμβάνει την κατάλληλη εκπαίδευση από το παρεχόμενο εκπαιδευτικό σύστημα (Σχολείο, Πανεπιστήμιο) καθώς και από τον φορέα που τον απασχολεί (Επιμορφώσεις). Στις εθελοντικές οργανώσεις ωστόσο, ο αποκλειστικός υπεύθυνος για την εκπαίδευση των εθελοντών τους είναι οι ίδιες οι οργανώσεις, οι οποίες ανάλογα με τις ανάγκες του εκπαιδεύουν διαρκώς τους ενήλικες εθελοντές τους.

Για να συμβεί αυτό, οι υπεύθυνοι της εκπαίδευσης σε κάθε εθελοντικό οργανισμό έχουν μελετήσει τις αρχές της Εκπαίδευσης Ενηλίκων και της Δια Βίου εκπαίδευσης και μάθησης, όπως αυτές αναλύονται παρακάτω, με σκοπό να αναπτύξουν ένα αποτελεσματικό σύστημα εκπαίδευσης των εθελοντών τους.

Η παρούσα εργασία αποτελεί μελέτη περίπτωσης για την εκπαίδευσης που παρέχεται από το Σώμα Ελλήνων Προσκόπων. Είναι δομημένη σε 5 κεφάλαια. Στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται βιβλιογραφική αναφορά στους ορισμούς που αφορούν τους εθελοντές, την Εκπαίδευσης Ενηλίκων, την Δια – Βίου εκπαίδευσης και μάθηση, των μοντέλων εκπαίδευσης καθώς και των θεωριών μάθησης για τους ενήλικες. Στο δεύτερο κεφάλαιο, παρουσιάζεται η ιστορία, οι αρχές και η οργάνωση του Σώματος Ελλήνων Προσκόπων. Στο τρίτο κεφάλαιο αναλύεται η δομή και η λειτουργία του συστήματος εκπαίδευσης. Στο τέταρτο κεφάλαιο, δίνονται επιπλέον στοιχεία για τους εκπαιδευτές του Σώματος, τα οικονομικά της εκπαίδευσης και την αξιολόγηση της. Τέλος, σκοπός της εργασίας είναι μέσα από τον πέμπτο κεφάλαιο να αναδειχθούν και να συνδεθούν τα στοιχεία της θεωρίας που αξιοποιούνται και επηρεάζουν την εκπαίδευση του Σώματος Ελλήνων Προσκόπων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

1.1 Εθελοντής και Εθελοντικές Οργανώσεις

Εθελοντής είναι ο πολίτης που προσφέρει με την θέληση του και άνευ αμοιβής, χρόνο και γνώσεις για την υλοποίηση διάφορων δράσεων που εξυπηρετούν έναν συγκεκριμένο σκοπό και προσφέρουν στο ευρύτερο κοινωνικό σύνολο. Κάποιος μπορεί να είναι εθελοντής είτε σε ατομικό επίπεδο (π.χ. Εθελοντής Αιμοδότης), είτε ενταγμένος σε κάποια εθελοντική οργάνωση (π.χ. Εθελοντές WWF).

Οι αρχές του εθελοντισμού όπως αυτές διατυπώνονται από την Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς και την Ευρωπαϊκή Ένωση είναι οι εξής:

- Ο εθελοντισμός ωφελεί την κοινωνία και τον εθελοντή.
- Η εθελοντική εργασία δεν αμείβεται.
- Ο εθελοντισμός είναι πάντα θέμα επιλογής.
- Ο εθελοντισμός δεν είναι υποχρεωτικός.
- Ο εθελοντισμός είναι ένας νόμιμος τρόπος με τον οποίο οι πολίτες μπορούν να συμμετέχουν στις δραστηριότητες της κοινότητάς τους.
- Ο εθελοντισμός είναι ένας τρόπος για να αντιμετωπίζουν τα άτομα ή οι ομάδες τις ανθρώπινες, περιβαλλοντικές και κοινωνικές ανάγκες.
- Ο εθελοντισμός είναι μια δραστηριότητα που εκτελείται μόνο σε μη κερδοσκοπικούς τομείς.
- Ο εθελοντισμός δεν υποκαθιστά την αμειβόμενη εργασία.
- Οι εθελοντές δεν παίρνουν τη θέση υπαλλήλων που αμείβονται, ούτε αποτελούν απειλή για την ασφάλεια της εργασίας αμειβόμενων υπαλλήλων.
- Ο εθελοντισμός σέβεται τα δικαιώματα, την αξιοπρέπεια και τον πολιτισμό των άλλων.
- Ο εθελοντισμός προωθεί τα ανθρώπινα δικαιώματα και την ισότητα.

Οι παραπάνω αρχές διαλευκάνουν και τις συχνότερες παρανοήσεις που υπάρχουν γύρω από τον θεσμό του εθελοντισμού, για παράδειγμα δε θεωρείται εθελοντισμός η απλήρωτη εργασία στα πλαίσια πρακτικής άσκησης, ούτε η ενασχόληση με κάποιο

πολιτικό κόμμα ή κάποια αθλητική οργάνωση, ακόμα και αν δεν λαμβάνει ο συμμετέχοντας κάποια χρηματική αμοιβή.

Εθελοντικές Οργανώσεις ορίζονται ως οι νομικά κατοχυρωμένες οργανώσεις που έχουν μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα και έναν ξεκάθαρο στόχο και λόγο ύπαρξης. Υπάρχουν διεθνείς οργανώσεις που έχουν παραρτήματα σε διάφορες χώρες (π.χ. GreenPeace, ActionAid, Πρόσκοποι), αλλά και τοπικές οργανώσεις που δραστηριοποιούνται σε συγκεκριμένες περιοχές (π.χ. Αρκτούρος, Κιβωτός του Κόσμου). Οι εθελοντικές οργανώσεις οφείλουν να υπάγονται στο Μητρώο Εθελοντικών Οργανώσεων της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας. Στην Ελλάδα δραστηριοποιούνται πάνω από 300 εθελοντικές οργανώσεις.

1. 2 Δια Βίου Εκπαίδευση και Μάθηση

Σύμφωνα με τον CEDEFOP, 1996. Ο όρος "διά βίου μάθηση (ή εκπαίδευση)" αναφέρεται σε μια φιλοσοφική αντίληψη σύμφωνα με την οποία η εκπαίδευση θεωρείται ως μια μακροχρόνια διαδικασία που ξεκινάει από την γέννηση του ανθρώπου και συνεχίζει σε όλη τη διάρκεια της ζωής του.

Ο όρος αυτός καλύπτει όλα τα είδη, τύπους και επίπεδα της εκπαίδευσης, τυπικής, μη τυπικής και άτυπης. Σε μία σύγχρονη και διαρκώς αναπτυσσόμενη κοινωνία η αύξηση των γνώσεων γίνεται με πολύ γρήγορους ρυθμούς και οι απαιτήσεις της αγοράς εργασίας συνεχώς αλλάζουν. Συνεπώς, η επιμόρφωση και η συμπληρωματική εκπαίδευση αποτελούν μία διαρκή προτεραιότητα για το σύγχρονο εργαζόμενο.

Ο Βαργίδης (2001) αναφέρει χαρακτηριστικά « Η δια βίου εκπαίδευση αποτελεί μια προσέγγιση του συνόλου των μορφωτικών δραστηριοτήτων (τυπικής, μη-τυπικής και άτυπης) όλων των επιπέδων, που επιτρέπει τη συγκρότησή τους σε ένα εκπαιδευτικό συνεχές, σε διαρκή αλληλεπίδραση με την κοινωνικο-οικονομική, πολιτική και πολιτισμική πραγματικότητα. Η δια βίου εκπαίδευση χαρακτηρίζεται από ευκαμψία στο χρόνο, το χώρο, το περιεχόμενο και τις τεχνικές διδασκαλίας.»

1.2.1 Τύποι Εκπαίδευσης

Σύμφωνα με την τυπολογία των Coombs & Amhed (1974) οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες και διαδικασίες χωρίζονται σε τρεις βασικές κατηγορίες:

Τυπική Εκπαίδευση: Το ιεραρχικά δομημένο και χρονικά διαβαθμισμένο επίσημο εκπαιδευτικό σύστημα κάθε χώρας που ξεκινά από την πρωτοβάθμια εκπαίδευση και φτάνει ως το πανεπιστήμιο. Περιλαμβάνει τον τρόπο υλοποιήσεις των γενικών ακαδημαϊκών σπουδών καθώς και εξειδικευμένα προγράμματα και οργανισμούς για την τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση του ατόμου.

Μη - τυπική Εκπαίδευση: Μη - τυπική εκπαίδευση, ονομάζεται η το είδος εκπαίδευσης που παρέχεται μέσα σε ένα οργανωμένο εκπαιδευτικό πλαίσιο εκτός του τυπικού εκπαιδευτικού συστήματος και η οποία απευθύνεται σε συγκεκριμένο κοινό και βασίζεται σε συγκεκριμένους εκπαιδευτικούς στόχους.

Άτυπη εκπαίδευση: Η συνεχής διαδικασία όπου ο καθένας μας αποκτά στάσεις, αρχές, γνώσεις και δεξιότητες από την καθημερινή του δραστηριότητα, από τις εμπειρίες του και από την διάδραση του με το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο. Οποιαδήποτε δραστηριότητα μας η οποία μας «μαθαίνει» κάτι μπορεί να θεωρηθεί άτυπη εκπαίδευση.

1.2.2 Διαφορές Δια βίου μάθησης – εκπαίδευσης.

Στον επίσημο ορισμό της UNESCO για την Δια Βίου Εκπαίδευση και Μάθηση υπάρχει ξεκάθαρος διαχωρισμός των δύο αυτών εννοιών « δηλώνει ένα χωρίς όρια σχήμα που αποβλέπει στην αναμόρφωση του υπάρχοντος εκπαιδευτικού συστήματος....Η εκπαίδευση και η μάθηση δεν περιορίζονται στη σχολική φοίτηση, πρέπει να επεκτείνονται σε ολόκληρη τη ζωή του ανθρώπου, να περιλαμβάνουν όλες τις δεξιότητες και όλους τους κλάδους της γνώσης, να χρησιμοποιούν όλα τα δυνατά

μέσα και να δίνουν την ευκαιρία σε όλους τους ανθρώπους για πλήρη ανάπτυξη της προσωπικότητάς τους. Οι εκπαιδευτικές και οι σχετικές με τη μάθηση διαδικασίες στις οποίες τα παιδιά, οι νέοι άνθρωποι και οι ενήλικοι όλων των ηλικιών εμπλέκονται στη διάρκεια της ζωής τους σε οποιαδήποτε μορφή, πρέπει να θεωρηθούν ως σύνολο». Σύμφωνα με τον Βεργίδη (2002) η μονομερής αναφορά στον ορισμό «Δια Βίου Μάθηση», οδηγεί συχνά στην λανθασμένη αντίληψη ότι η μάθηση είναι αποκλειστικά ευθύνη του πολίτη και δε συνδέεται με την πολιτεία ή με άλλους φορείς που μπορούν να παρέχουν εκπαίδευση.

Η «δια βίου μάθηση» θεωρείται πιο ευρύτερος όρος από αυτόν της εκπαίδευσης, καθώς περιλαμβάνει χωρίς εξαίρεση όλες τις μορφές μάθησης, τόσο εκείνες που παρέχονται από κάθε είδους εκπαιδευτικούς φορείς, όσο και όλες τις μορφές της άτυπης μάθησης, ενώ παράλληλα καλύπτει όλες τις φάσεις της ζωής ενός ανθρώπου.

Ο όρος «δια βίου εκπαίδευση» παραπέμπει σε οργανωμένες εκπαιδευτικές δραστηριότητες που καλύπτουν όλες τις φάσεις της ζωής ενός ανθρώπου. Όπως θα δούμε παρακάτω, η εκπαίδευση ενηλίκων αποτελεί ένα εκτεταμένο πεδίο θεωρητικής αναζήτησης και πρακτικής εφαρμογής που αναφέρεται στη συστηματική και οργανωμένη μάθηση ενηλίκων. Επομένως, η εκπαίδευση ενηλίκων θεωρείται ότι εντάσσεται στη δια βίου μάθηση - και στη δια βίου εκπαίδευση- ως ένα υποσύνολό τους.

1.3 Μοντέλα Εκπαίδευσης

Όπως έχουν διατυπωθεί στη βιβλιογραφία υπάρχουν τρία κύρια μοντέλα με τα οποία μπορεί ναπραχτεί εκπαιδευτικό έργο. Το Δια ζώσης μοντέλο το Εκ – Αποστάσεως και το Μεικτό Μοντέλο Εκπαίδευσης. Κάθε μοντέλο εκπαίδευσης έχει τα προτερήματα και τα μειονεκτήματα του καθώς και διαφορετικούς τρόπους, τόπους και συνθήκες υλοποίησής του.

1.3.1 Δια Ζώσης Εκπαίδευση

Η Δια ζώσης εκπαίδευση αποτελεί το πιο συχνό και «συμβατικό» μοντέλο εκπαίδευσης. Βασική προϋπόθεση για το μοντέλο αυτό είναι η φυσική παρουσία σε ένα συγκεκριμένο χώρο (τάξη) τουλάχιστον ενός Πομπό (εκπαιδευτή) και τουλάχιστον ενός Δέκτη (σπουδαστής, μαθητής κ.α.). Ο Πομπός μεταδίδει άμεσα πληροφορίες, γνώσεις και στάσεις προς τον Δέκτη, ο οποίος και τις επεξεργάζεται. Ορισμένα από τα βασικά της χαρακτηριστικά είναι τα εξής:

- Αλληλεπίδραση μεταξύ εκπαιδευτή και εκπαιδευόμενου, αμφίδρομης επικοινωνίας.
- Δεν απαιτείται η χρήση τεχνολογίας.
- Δομημένο πρόγραμμα που εκτελείται σε συγκεκριμένο χρόνο και τόπο.
- «Παραδοσιακή» μορφή εκπαίδευσης η οποία προσφέρει μεγαλύτερη εξοικείωση του εκπαιδευόμενου.
- Μοντέλο μεταβίβασης της πληροφορίας.
- Δημιουργία διαπροσωπικών σχέσεων μεταξύ των εκπαιδευόμενων
- Καλλιέργεια κοινωνικών δεξιοτήτων του ατόμου άρα καλύπτει και την
- ανάγκη κοινωνικοποίησης.
- Ανελαστική μορφή εκπαίδευσης.

1.3.1.2 Βιωματική Δια Ζώσης Εκπαίδευση

Η βιωματική εκπαίδευση αποτελεί έναν εναλλακτικό τρόπο εκπαίδευσης, ο οποίος ξεπερνά τα χωροταξικά όρια της αίθουσας, την πρόσωπο με πρόσωπο εκπαίδευση, τα βιβλία και τις σημειώσεις, καθώς και την απομνημόνευση και αποστήθιση της εκπαιδευτικής ύλης (Τριλίβα & Αναγνωστοπούλου, 2008). Επίσης αποτελεί την διαδικασία οικειοποίησης της γνώσης δια μέσου της εμπειρίας με τον στόχο τον οποίο έχει, να οδηγήσει τον εκπαιδευόμενο και να τον φέρει σε άμεση επαφή με το μαθησιακό αντικείμενο (Δελούδη, 2002).

Η θεωρία της βιωματικής εκπαίδευσης δίνει βάρος, εστιάζεται, στο σημαντικό ρόλο τον οποίο διαδραματίζει η εμπειρία στην μαθησιακή και εκπαιδευτική διαδικασία. Η βιωματική εκπαίδευση έχει ως στόχο την ενεργό συμμετοχή των εκπαιδευομένων στην εκπαιδευτική διαδικασία δίνοντας βάρος στις απορίες τους, τις αντιδράσεις τους, στην ομαδική εργασία, αναφερόμενη και στηριζόμενη τόσο στις παιδαγωγικές μεθόδους όσο και στο εκπαιδευτικό κλίμα και περιβάλλον.

Επιπλέον, η βιωματική εκπαίδευση έχει σαν στόχο την δημιουργία του κατάλληλου εκπαιδευτικού περιβάλλοντος το οποίο θα έχει την δυνατότητα παροχής και απόκτησης εμπειριών οι οποίες θα διευκολύνουν «τις ενδοψυχικές διεργασίες ιδιοποίησης και διαμόρφωσης του ψυχικού κόσμου, της προσωπικότητας και των επιθυμιών, αναγκών κινήτρων, ενδιαφερόντων» (Μπακιρτζής, 2000), δίνοντας στους εκπαιδευόμενους την δυνατότητα να βιώσουν αυτό το οποίο διδάσκονται, συμβάλλοντας και στην διαδικασία κατανόησης του ίδιου τους του εαυτού (Καμαρινού, 1998).

1.3.2 Εξ – Αποστάσεως Μοντέλο

Η μέθοδος της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης σύμφωνα με τον Holmperg (2002), είναι μια εκπαιδευτική μέθοδος η οποία περιλαμβάνει ποικιλία σπουδών χωρίς την συνεχή επίβλεψη εκπαιδευτών αλλά με τη συνεχή καθοδήγησή τους. Την καθοδήγηση και οργάνωση αυτή την παρέχει ένας εκπαιδευτικός οργανισμός (Ματραλής, 1998-1999). Αυτό το οποίο κάνει την εξ - αποστάσεως εκπαίδευση να ξεχωρίζει είναι το χαρακτηριστικό της παροχής χρόνου και χώρου στον εκπαιδευόμενο, χαρακτηριστικό που την κάνει περισσότερο ευέλικτη σε σχέση με τον μοντέλο Δια – Βίου εκπαίδευσης. Ορισμένα από τα βασικά χαρακτηριστικά της εξ -αποστάσεως εκπαίδευσης είναι τα εξής:

- Δεν υφίσταται περιορισμός τόπου και χρόνου.
- Απαιτεί την χρήση τεχνολογίας.
- Μοντέλο επεξεργασίας της πληροφορίας.
- Συνεργατική , ενεργητική ,εποικοδομητική, αντιαυταρχική και εξατομικευμένη μάθηση.

- Δείχνει να διευκολύνει περισσότερο τους ενήλικες.
- Βασίζεται στις αρχές της ανοικτής εκπαίδευσης (εκπαίδευση ανεξάρτητα από τόπο, χρόνο, φύλλο, ηλικία κλπ).
- Ευέλικτη μορφή εκπαίδευσης.

Ο τρόπος μεταφοράς της πληροφορίας – γνώσης από τον Πομπό προς τον Δέκτη, μπορεί να γίνει με διαφορετικούς τρόπους και σε διαφορετικούς χρόνους, κυρίως με την χρήση μέσων ΤΠΕ (Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας). Η πιο δημοφιλής μέθοδος παροχής εξ – αποστάσεως εκπαίδευσης και αυτή που θα μας απασχολήσει στη συγκεκριμένη μελέτη περίπτωσης, είναι η μέθοδος της τηλεεκπαίδευσης.

1.3.2.1 Τηλεκπαίδευση (e – Learning)

Τηλεκπαίδευση ορίζεται ως η εκπαίδευση ενός συνόλου ατόμων από απόσταση. Αυτός ο τρόπος μάθησης είναι υποβοηθούμενος από σύγχρονα τεχνολογικά μέσα, τα οποία δεν προϋποθέτουν σε φυσικό επίπεδο τη παρουσία του εκπαιδευτή και την ουσιαστική ύπαρξη της "τάξης", που όλοι γνωρίζουμε. Η Επικοινωνία του 'τηλεεκπαιδευτή' με τους 'τηλεεκπαιδευόμενους' γίνεται μέσω αμφίδρομης σύγχρονης ή ασύγχρονης επικοινωνίας.

Σύγχρονη Τηλεκπαίδευση: Οι συμμετέχοντες έχουν την δυνατότητα άμεσης (σύγχρονης) επικοινωνίας εκμεταλλεόμενοι την υπηρεσία της τηλεδιάσκεψης . Σε αυτή την περίπτωση η διδασκαλία μοιάζει αρκετά με την δια ζώσης συμβατική διδασκαλία, καθώς η αμφίδρομη επικοινωνία εκπαιδευτή-εκπαιδευομένου υλοποιείται σε «πραγματικό χρόνο». Απλά, πομπός και δέκτες βρίσκονται σε διαφορετικούς χώρους και όχι σε μια «τάξη». Όσο πιο εξελιγμένες είναι οι υπηρεσίες τηλεδιάσκεψης, τόσο πιο αναβαθμισμένη είναι η επικοινωνία των συμμετεχόντων, προσεγγίζοντας ολοένα και περισσότερο την παραδοσιακή διδασκαλία στην τάξη. Η σύγχρονη τηλεεκπαίδευση επιπλέον, προσφέρει πληθώρα καινοτόμων δυνατοτήτων που μπορούν να υλοποιηθούν ευκολότερα μέσω μια τηλεδιάσκεψης, όπως διαδραστικές εφαρμογές ισοτόπων ή πρωτότυπα κουίζ.

Ασύγχρονη Τηλεκπαίδευση: Οι συμμετέχοντες (εκπαιδευτές-εκπαιδευόμενοι) δεν έχουν την δυνατότητα άμεσης επικοινωνίας. Το εκπαιδευτικό υλικό είναι ψηφιακό και παρέχεται στον εκπαιδευόμενο με την βοήθεια υπηρεσιών του διαδικτύου με είτε σταδιακά με την πορεία του μαθήματος, όπου ο καθηγητής καθορίζει την ροή της διδασκαλίας, είτε ολόκληρο στην έναρξη του μαθήματος, όπου ο εκπαιδευόμενος προγραμματίζει ατομικά τον ρυθμό μάθησης και στη συνέχεια αξιολογείται σε αυτά που έχει μελετήσει. Το υλικό μπορεί να είναι οποιασδήποτε μορφής (συγγράμματα, βίντεο κ.α.).

1.3.1 Μεικτό Μοντέλο

Το μεικτό μοντέλο εκπαίδευσης (blended learning), όπως προδίδει και το όνομα, του αποτελεί έναν συνδυασμό της Δια Ζώσης διδασκαλίας με τις δυνατότητες και την ευελυξία που μπορεί να προσφέρει η εξ – αποστάσεως εκπαίδευση. Αποτελεί μια νέα προσέγγιση τόσο στη μάθηση όσο και στην διδασκαλία. Κύριο στόχο έχει την ένταξη των κυριότερων στοιχείων του κάθε μοντέλου. παρέχοντας στους εκπαιδευόμενους την δυνατότητα να μελετούν οποιαδήποτε χρονική στιγμή, οπουδήποτε βρίσκονται αλλά και παράλληλα να παρακολουθούν στις αίθουσες διδασκαλίας και να έρχονται σε επαφή με τους εκπαιδευτές αλλά και μεταξύ τους.

Για πολλούς, μεικτή εκπαίδευση θεωρείτε η χρησιμοποίηση νέων τεχνολογιών σε συνδυασμό με την παραδοσιακή διδασκαλία. Σύμφωνα με τον H. Singh (2003), με τον όρο μεικτό μοντέλο εκπαίδευσης αναφερόμαστε σε μια πολυσύνθετη διαδικασία, με πολλές εκπαιδευτικές διαστάσεις καθώς επίσης και μαθησιακές στρατηγικές οι οποίες συνθέτουν μεταξύ τους έναν διαφορετικό, κάθε φορά, τρόπο μάθησης και εκπαίδευσης. Δεν υπάρχει μοναδικός ούτε τέλειος συνδυασμός και ο γνώμονας κατά τον οποίο αποφασίζεται για το τι θα διδαχτεί δια ζώσης και τι εξ – αποστάσεως είναι η ευκολία για τους συμμετέχοντες και τα καλύτερα προσδοκώμενα εκπαιδευτικά αποτελέσματα.

1.4 Εκπαίδευση Ενηλίκων

Η εκπαίδευση ενηλίκων εντάσσεται στο ευρύτερο πεδίο της Δια βίου εκπαίδευσης και μάθησης από τα μέσα της δεκαετίας του 1990. Συμβάλλει στην κατανόηση των κοινωνικών και πολιτισμικών αλλαγών και στην προσαρμογή των ανθρώπων στις μεταβαλλόμενες συνθήκες της κοινωνίας της γνώσης, καθώς και στην κατάρτιση των ατόμων στον εργασιακό τους τομέα, στον εμπλουτισμό της προσωπικής τους ζωής και στον εκδημοκρατισμό της κοινωνίας.

Ο όρος του ενηλίκου είναι σημαντικά δύσκολος να οριστεί, καθώς υπάρχουν πολλές και διαφορετικές ερμηνείες για το τι μπορεί να είναι "ενήλικος". Πολλοί συνδέουν την έννοια ενήλικος με την ηλικία. Όμως δεν υπάρχει μια συγκεκριμένη ηλικία που να προσδιορίζει τον ενήλικο.

Σύμφωνα με την UNESCO (1976), "ενήλικοι είναι εκείνοι που θεωρούνται ενήλικοι απ' την κοινωνία στην οποία ζουν". Επιπλέον, στην προσπάθεια να οριστεί η έννοια του ενήλικου ορισμένοι μελετητές ανάδειξαν την έννοια της ενηλικιότητας. Σύμφωνα με τον Knowles, η ενηλικιότητα σχετίζεται με το γεγονός ότι και η επίγνωση των ίδιων των ατόμων για τον εαυτό τους και η αντίληψη των άλλων γι' αυτά τους αποδίδει το χαρακτηρισμό της ενηλικιότητας μέσα στην ίδια την κοινωνία τους. Επομένως, η εκπαίδευση για ενηλίκους αναφέρεται σε εκείνες τις μαθησιακές διαδικασίες τις οποίες ακολουθούν άνθρωποι, που έχουν κατορθώσει να φτάσουν στην κατάσταση του ενήλικου.

Η πολυπλοκότητα στην εκπαίδευση ενηλίκων βρίσκεται στην ποικιλομορφία των χαρακτηριστικών που έχει ένας ενήλικας εκπαιδευόμενος σε σχέση με έναν ανήλικο. Πιο συγκεκριμένα οι ενήλικες εκπαιδευόμενοι έχουν τα εξής χαρακτηριστικά:

1. Έρχονται με διαφορετικούς αλλά συγκεκριμένους στόχους ο καθένας. Σε αντίθεση με τον ανήλικο εκπαιδευόμενο που θεωρεί την εκπαίδευση ως αυτονόητη και υποχρεωτική, ο ενήλικος εντάσσεται σε αυτήν οικειοθελώς και συνειδητά, θέλοντας να πετύχει κάποιους προσωπικούς του στόχους. Οι

στόχοι τους μπορεί να είναι επαγγελματικοί, κοινωνικοί ή προσωπικής ανάπτυξης. Ωστόσο, αξίζει να αναφερθεί πως υπάρχουν και εκπαιδευόμενοι με αόριστους και ακανόνιστους στόχους ή που έχουν δεχτεί «πιέσεις» από εξωγενείς παράγοντες.

2. Έχουν ευρύτερο και διαφορετικό φάσμα εμπειριών. Σε σχέση με τους ανήλικους που σε μια «φυσιολογική / τυπική» κατάσταση ζωής έχουν περίπου ίδιες εμπειρίες (με εξαίρεση ακραίες καταστάσεις) και κοινά χαρακτηριστικά ηλικίας, οι ενήλικοι ενδέχεται να έχουν τελείως διαφορετικές εμπειρίες, εικόνες και αντιλήψεις. Παραδείγματος χάρη σε ένα μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών, μπορεί να υπάρχουν καταξιωμένοι επαγγελματίες του είδους τους, οικογενειάρχες, ή νεαρά άτομα. Όλοι τους έχουν και διαφορετικούς στόχους και διαφορετικές εμπειρίες, ωστόσο καλούνται να ακολουθήσουν κοινό πρόγραμμα σπουδών και ο οργανισμός που παρέχει την εκπαίδευση καλείται να τους ικανοποιήσει όλους.
3. Έχουν ξεκάθαρες προτιμήσεις με τον τρόπο που θέλουν να μάθουν. Άλλοι προτιμούν να μαθαίνουν ακούγοντας το διδάσκοντα, άλλοι παρατηρώντας, άλλοι εμπλεκόμενοι σε βιωματικές δραστηριότητες και άλλοι μελετώντας μόνοι τους.
4. Έχουν περισσότερη ενέργεια και θέληση για συμμετοχή. Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω η εκπαίδευση για τους ενήλικους είναι συνειδητή επιλογή και μέρος της χειραφέτησης τους. Σε αντίθεση με τους ανήλικους εκπαιδευόμενους, επειδή γνωρίζουν καλά τις ανάγκες και τα θέλω τους, συχνά έχουν περισσότερες απαιτήσεις από την παρεχόμενη εκπαίδευση, προβληματίζονται, αμφισβητούν και διεκδικούν αυτό που πιστεύουν ότι θα ικανοποιήσει τους στόχους τους.
5. Αντιμετωπίζουν περισσότερα εμπόδια στη μάθηση σε σχέση με τους ανήλικους εκπαιδευόμενους. Πιο συγκεκριμένα μπορούν να διακριθούν τρεις

κατηγορίες εμποδίων . Στην πρώτη κατηγορία εντάσσονται τα οργανωτικά λάθη κατά της διαδικασία μάθησης που μπορεί να οφείλονται στον οργανισμό που παρέχει την εκπαίδευση. Τέτοια λάθη απογοητεύουν και αποθαρρύνουν περισσότεροι τους ενήλικες τόσο στο παρόν όσο και στο μέλλον. Στη δεύτερη κατηγορία υπάγονται τα εμπόδια που προκύπτουν από τις κοινωνικοοικονομικές υποχρεώσεις του συμμετέχοντα. Ένας ενήλικα σίγουρα έχει περισσότερες υποχρεώσεις από έναν ανήλικο (οικογένεια, δουλεία, απρόσμενα γεγονότα). Τέλος, στη τρίτη κατηγορία εντάσσονται τα εμπόδια που προκύπτουν από την ίδια την προσωπικότητα και ψυχосύνθεση των ατόμων. Έρευνες έχουν δείξει πως ένας ενήλικας τείνει να δυσκολεύεται περισσότερα από έναν ανήλικο στο να εκτεθεί και να νιώσει οικειότητα με τους γύρω του. Ο φόβος της αποτυχίας ή της γελοιοποίησης, το άγχος, η καχυποψία, οι «έντονες» προσωπικότητες, οι εντάσεις και άλλα «αρνητικά» συναισθήματα ή πράξεις, επηρεάζουν κατά πολύ την εκπαιδευτική διαδικασία των ενηλίκων.

Όπως διαφαίνεται από τα παραπάνω κανείς δε μπορεί δοθεί μια ξεκάθαρη απάντηση ούτε για το πως μαθαίνουν οι ενήλικοι γενικά, ούτε για το ποιος είναι ο ιδανικός τρόπος που μπορεί να παραχθεί το κατάλληλο «εκπαιδευτικό προϊόν» για εκείνους. Ωστόσο έχουν διατυπωθεί κάποιες θεωρίες και προσεγγίσεις για το «πως μαθαίνουν οι ενήλικοι», οι οποίες αξίζει να αναφερθούν.

1.4.1 Η Θεωρία της Ανδραγωγικής

Αποτελεί περισσότερο μια «εκπαιδευτική ιδεολογία» και δε χρησιμοποιείται ως εργαλείο πρόβλεψης συμπεριφοράς. Ο όρος «Ανδραγωγικής» εισήχθη πρώτη φορά από τον Γερμανό εκπαιδευτή Alexander Kapp το 1833 με βάση τη θεωρία μάθησης του Πλάτωνα. Στη συνέχεια μελετήθηκε από τους Eugen Rosenstock – Huessy και Malcom Knowels, ο τελευταίος υιοθέτησε για πρώτη φορά μαθησιακά πλάνα για ενήλικες εκπαιδευόμενους.

Σύμφωνα με τη Ανδραγωγική θεωρία, ο εκπαιδευόμενος είναι αυτοκαθοδηγούμενος και έχει ως κύριο στόχο του την αυτό-ανάπτυξη, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη το κοινωνικό σύνολο στο οποίο ανήκει και κινείται. Η θεωρία δε πραγματεύεται καθόλου το γεγονός πως διάφοροι κοινωνικοί θεσμοί και δομές είναι καθοριστικοί

για την συνολική ύπαρξη της εκπαίδευσης ενηλίκων, αλλά δίνεται μονομερής έμφαση στις εκπαιδευτικές ανάγκες των ενηλίκων και την πλήρωση τους. (Knowles, 1973, Kolb, 1984)

Οι βασικές αρχές της ανδραγωγικής θεωρίας βασίζονται στη συνύπαρξη πέντε χαρακτηριστικών μάθησης που διαθέτουν οι ενήλικες. Πιο αναλυτικά οι ενήλικες διαθέτουν (Knowles, 1998 στο Κόκκος, 2005):

1. **Προσωπικό πλάνο:** Στόχοι προσδοκίες αλλά και χρονικό πλαίσιο μέσα στο οποίο θέλουν να τους πετύχουν. Οι ενήλικες χρειάζονται κίνητρα για να μάθουν (κοινωνικά, οικονομικά, προσωπικά κ.α.)
2. **Προσωπική εμπειρία:** Στάσεις, αξίες και εμπειρίες που επηρεάζουν την συμπεριφορά και τις αντιλήψεις τους. Τα παραπάνω αποτελούν την βάση των δραστηριοτήτων μάθησης τους.
3. **Προθυμία μάθησης:** Οι ενήλικες ενδιαφέρονται περισσότερο για την απόκτηση γνώσεων που έχουν άμεση σχέση με το στόχο τους.
4. **Προσανατολισμός μάθησης:** Η μάθηση στους ενήλικες θεωρείται περισσότερο «προβληματοκεντρική» παρά «θεματολογική». Ο εκπαιδευόμενος ξέρει τι θέλει να μάθει, επικεντρώνεται εκεί και προσπαθεί να το αποσαφηνίσει, δηλαδή προβληματίζεται και δεν είναι παθητικός δέκτης γνώσης.
5. **Εσωτερική παρακίνηση:** Οι ενήλικες ανταποκρίνονται περισσότερο σε εσωτερική παρακίνηση παρά εξωτερική. Ο ενήλικος, όπως έχει αναφερθεί και παραπάνω, εισέρχεται οικειοθελώς στην εκπαίδευση και έχει την δυνατότητα να αποχωρήσει όποτε το επιθυμεί.

1.4.2 Ο Κύκλος της Μάθησης των Kolb & Fry

Ο David A. Kolb είναι αυτός που δημιούργησε το 1975 μαζί με τον Roger Fry το μοντέλο του βιωματικού κύκλου της μάθησης και το μοντέλο των τεσσάρων μαθησιακών τρόπων. Ο Kolb βασίστηκε αρχικά στα έργα του Piaget, του Dewey και του Lewing που αφορούσαν στο ρόλο της εμπειρίας στη μάθηση. Πάνω στις απόψεις των θεωρητικών αυτών έχτισε το δικό του μοντέλο βιωματικής μάθησης το οποίο ονόμασε «Ο Κύκλος της Μάθησης». Μπορούν να επισημανθούν αρκετά στοιχεία αναφορικά με αυτό το μοντέλο μαθησιακής διεργασίας.

Πρώτον, αυτός ο μαθησιακός κύκλος επανέρχεται συνεχώς. Στην καθημερινότητά μας επαναλαμβανόμενα εξετάζουμε τις ιδέες μας μέσω της εμπειρίας και τις τροποποιούμε ως αποτέλεσμα αυτής της εμπειρικής παρατήρησης. Κατά μία έννοια, το άτομο ξαναμαθαίνει και επανεκπαιδεύονται. Δεύτερον, η κατεύθυνση της μάθησης σχετίζεται με τις ανάγκες που κανείς έχει και τους στόχους που θέτει. Αναζητάμε εμπειρίες που σχετίζονται με τους στόχους μας, τείνουμε να τις ερμηνεύουμε βάσει αυτών, διαμορφώνουμε έννοιες και ελέγχουμε τις συνέπειες αυτών των εννοιών που είναι σχετικές με τις αυτές τις ανάγκες και τους στόχους. Συμπεραίνουμε λοιπόν ότι η μαθησιακή διεργασία είναι ασταθής και ανεπαρκής όταν η προσωπική στοχοθεσία δεν είναι ξεκάθαρη. Παράλληλα, καθώς η μαθησιακή διεργασία καθορίζεται από ατομικές ανάγκες και στόχους, ο τρόπος που ο καθένας μαθαίνει (μαθησιακό στυλ) είναι ιδιαίτερος εξατομικευμένος όσον αφορά στην κατεύθυνση και τη διεργασία. Για παράδειγμα, ένας μαθηματικός είναι πιθανό να δώσει ιδιαίτερη έμφαση σε αφηρημένες έννοιες, τη στιγμή που ένας ποιητής ενδέχεται να αξιολογήσει τις παγιωμένες εμπειρίες του ως πιο σημαντικές. Ένας μάνατζερ ενδέχεται να ενδιαφερθεί πρωτίστως για την ενεργητική εφαρμογή εννοιών, αντίθετα με έναν εκπαιδευτή ενηλίκων που μπορεί να αναπτύξει κυρίως δεξιότητες παρατήρησης. Συνεπώς, το μαθησιακό στυλ που καθένας υιοθετεί είναι δυνατόν να εμπεριέχει δυνατά σημεία, αλλά και αδυναμίες, δεδομένου ότι δεν καλύπτει όλους τους τρόπους με τους οποίους μαθαίνουμε. Κατά συνέπεια, μπορεί να εμπλεκόμαστε σε εμπειρίες των οποίων όμως αδυνατούμε να αξιοποιήσουμε την εκπαιδευτική αξία, να δημιουργούμε έννοιες των οποίων 40 δεν ελέγχουμε την αξιοπιστία. Για αυτό το λόγο, οι στόχοι και οι ανάγκες μας μπορεί να είναι ουσιώδεις καθοδηγητές της μάθησης ενώ σε άλλες μας αποπροσανατολίζουν.

Προκύπτει λοιπόν η καταλυτική σημασία που έχει ο ρόλος του εκπαιδευτή ενηλίκων στη διερεύνηση και διάγνωση των εκπαιδευτικών αναγκών των εκπαιδευομένων. Σύμφωνα με τον Kolb (1984), κατά την εκπαιδευτική διεργασία ένας εκπαιδευόμενος κινείται μέσα σε ένα ελικοειδές άμεσων εμπειριών που οδηγούν στην παρατήρηση και τον στοχασμό της εμπειρίας. Οι στοχασμοί αυτοί απορροφώνται και συνδέονται με προηγούμενη γνώση που εν συνεχεία μεταφράζονται σε αφηρημένες έννοιες ή θεωρίες, δημιουργώντας νέους τρόπους και ενέργειες για να αναπροσαρμοστεί στην εμπειρία και να μπορούν να δοκιμαστούν ή να διερευνηθούν περαιτέρω.

- **Συγκεκριμένη Εμπειρία (Concrete Experience – CE)** : Αυτό το στάδιο του κύκλου μάθησης δίνει έμφαση στην προσωπική επαφή με ανθρώπους στην καθημερινότητα. Σε αυτό το στάδιο ο εκπαιδευόμενος εστιάζει περισσότερο σε συναισθήματα παρά σε μια συστηματική προσέγγιση προβλημάτων και καταστάσεων. Κατά την εκπαιδευτική διεργασία, ο εκπαιδευόμενος βασίζεται στην ικανότητά του να είναι ανοιχτόμυαλος και ευπροσάρμοστος σε αλλαγές.
- **Αναστοχαστική Παρατήρηση (Reflective Observation – RO)**: Σε αυτό το στάδιο του κύκλου μάθησης, οι άνθρωποι αντιλαμβάνονται τις ιδέες και τις καταστάσεις από διαφορετικές οπτικές γωνίες. Κατά την εκπαιδευτική διεργασία, ο εκπαιδευόμενος βασίζεται στην υπομονή, την αντικειμενικότητα και την προσεκτική κρίση αλλά δεν αναλαμβάνει απαραίτητως και κάποια δράση. Ο εκπαιδευόμενος βασίζεται στις δικές του σκέψεις και συναισθήματα για το σχηματισμό γνώμης.
- **Αφηρημένη Θεωρητική Σύλληψη (Abstract Conceptualization – AC)**: Σε αυτό το στάδιο, αντί συναισθημάτων, η μάθηση περιλαμβάνει τη χρήση θεωριών, λογικής και ιδεών για την κατανόηση προβλημάτων και καταστάσεων. Συνήθως, ο εκπαιδευόμενος βασίζεται σε συστηματικό σχεδιασμό και αναπτύσσει θεωρίες και ιδέες για την επίλυση προβλημάτων.
- **Ενεργός Πειραματισμός (Active Experimentation – AE)**: Η μάθηση στο στάδιο αυτό λαμβάνει ενεργό μορφή πιο καθαρή -πειραματισμός με νέες καταστάσεις. Ο εκπαιδευόμενος ακολουθεί μια πρακτική προσέγγιση και ενδιαφέρεται για το τι πραγματικά είναι αποτελεσματικό, σε αντίθεση με την απλή παρατήρηση της κατάστασης.

Ο Kolb (1984) υποστηρίζει ότι ο τύπος μάθησης ενός ατόμου είναι προϊόν δύο ζευγών προτιμήσεων ως προς τη διαδικασία με την οποία προσεγγίζει τη μάθηση. Οι τέσσερις τύποι μάθησης είναι:

1. **Απόκλισης (προτίμηση στο συναίσθημα και παρατήρηση – CE/RO)**
2. **Αφομοίωσης (προτίμηση στη σκέψη και παρατήρηση – AC/RO)**
3. **Σύγκλισης (προτίμηση στη σκέψη και δράση – AC/AE)**
4. **Διευκόλυνσης (προτίμηση στο συναίσθημα και δράση – CE/AE)**

Ωστόσο, ως ένα βαθμό, ο καθένας ανταποκρίνεται και έχει ανάγκη τα ερεθίσματα όλων των τύπων μάθησης. Το ζητούμενο είναι να εξατομικευτεί η εμπειρία και να βρεθεί ο κατάλληλος συνδυασμός της κατάστασης και του προτιμητέου μοντέλου μάθησης για τον κάθε ενήλικα εκπαιδευόμενο.

1.3.4 Θεωρία της Μετασχηματίζουσας Μάθησης

Η συγκεκριμένη θεωρία αναπτύχθηκε στα τέλη της δεκαετίας του '70 από τον Αμερικανό Jack Meizow και σήμερα θεωρείται ως η σημαντικότερη και πιο ολοκληρωμένη ανάμεσα στις σύγχρονες θεωρίες. Σύμφωνα με τον Κόκκο (2005) η μετασχηματίζουσα μάθηση αξιοποιεί ερευνητικά πορίσματα και δεδομένα πολλών κοινωνιολογικών και ψυχολογικών θεωριών και αναγνωρίζει τις δυνατότητες του ατόμου για θετική προσωπική αλλαγή και αξιοποίηση των εμπειριών του με σκοπό να εκπληρώσει τους στόχους του.

Πιο συγκεκριμένα μέσα από την διαδικασία του κρητικού στοχασμού ο εκπαιδευόμενος παραδέχεται και μετασχηματίζει τα στερεότυπα, τους προβληματισμούς και τις δυσλειτουργίες του. Αναγνωρίζει ότι βρίσκεται εγκλωβισμένος σε ένα σύστημα «νοητικών συνηθειών», το οποίο τον εμποδίζει να εξελιχθεί δημιουργώντας του διαρκώς εμπόδια. Αυτές τις συνήθειες προσπαθεί να τις αποβάλει και να τις μετασχηματίσει. Παραδείγματος χάρη, σε μια «πιο παραδοσιακή και κλειστή κοινωνία» μια γυναίκα αντιλαμβάνεται ότι η στάση υπακοής που έχει απέναντι στο σύζυγο της αποτελεί «νοητική συνήθεια» η οποία της επιβλήθηκε από την κοινωνία και στη πραγματικότητα την εμποδίζει να αναπτύξει τον εαυτό της και να πετύχει όσα ενδόμυχα επιθυμεί.

Η μετασχηματίζουσα μάθηση δεν αποτελείται από συσσώρευση πληροφοριών, αλλά έχει μια μορφή διεργασίας κατά την οποία βασικές αρχές, αξίες και παραδοχές του ατόμου αλλάζουν ριζικά (Κόκκος, 2005). Όπως αναφέρει ο Merizow (2007) «Στις παραδοχές περιλαμβάνονται οι προθέσεις, οι οποίες μερικές φορές εμφανίζονται ως υπαινιγμοί, όσα θεωρούνται αδιαμφισβήτητα, όπως η συμβατική σοφία ή μία συγκεκριμένη θρησκευτική κοσμοθεωρία, εάν κάποιος εννοεί αυτό που λέει και με ποιον τρόπο το εννοεί –κυριολεκτικά ή μεταφορικά– ως αστείο ή ως καρικατούρα,

το πλαίσιο αναφοράς, το χαρακτήρα –ψεύτης, φανατικός εγκληματίας– και οι ιδιότητες του ατόμου που επικοινωνεί, τη σχετικότητα και το χρόνο της επικοινωνίας, αλλά και το πλαίσιο –βιογραφικό, ιστορικό, πολιτισμικό– μέσω του οποίου η επικοινωνία αποκτά νόημα».

Οι ενήλικοι αντιλαμβάνονται και ερμηνεύουν τα όσα ζουν με βάση τις παραδοχές τους (Κόκκος, 2005), όπου ορισμένες από αυτές μπορεί να είναι λάθος ή δυσλειτουργικές. Η μετασχηματίζουσα μάθηση προσπαθεί να αλλάξει την οπτική του ενήλικα και να τον βοηθήσει να αντιληφθεί και να συνειδητοποιήσει τους λόγους που αυτές οι παραδοχές είναι λάθος και τον περιορίζουν στην εξέλιξη του. (Mezirow, 1990). Η μετασχηματίζουσα μάθηση προάγει περισσότερο τον στοχασμό και τη κριτική σκέψη, τη μεγαλύτερη αποδοχή των απόψεων των άλλων και τη μείωση της αντίστασης του εκπαιδευόμενου σε νέες ιδέες και καταστάσεις.

1.3.4.1 Μέθοδος και Βασικές Αρχές της Μετασχηματίζουσας Μάθησης

Η μέθοδος της μετασχηματίζουσας μάθησης βασίζεται στη «κριτική θεωρία» όπως αυτή αναπτύχθηκε στη Σχολή της Φρανκφούρτης στη δεκατία του '30 και αξιοποιήθηκε ως όργανο χειραφέτησης και αντιμετώπισης των ανισοτήτων (Κόκκος, 2010). . Επιπλέον, ο Mezirow αξιοποίησε το έργο του Paulo Freire σχετικά με τον «κύκλο της μάθησης» και του John Dewey όσον αφορά στην εκπαίδευση ενηλίκων (Κόκκος, 2008; Rogers, 1996), δίνοντας βαρύτητα στον αυτό - στοχασμό και τον κριτικό στοχασμό των παραδοχών ως όπλα πρόσληψης γνώσης (Λιντζέρης, 2010).

Σύμφωνα, λοιπόν, με τη θεωρία της μετασχηματίζουσας μάθησης ο ενήλικος εκπαιδευόμενος στοχάζεται και αυτοστοχάζεται κριτικά πάνω στις ήδη παραδεδεγμένες έννοιες, επαναξιολογεί τις πρότερες υποθέσεις στις οποίες βασίζονται οι πεποιθήσεις και αναλαμβάνει δράση με γνώμονα τη διορατική σκέψη που απορρέει από τη μετασχηματισμένη άποψη ως συνέπεια των επαναξιολογήσεών του (Mezirow, 1990). Με άλλα λόγια, επανεξετάζει κριτικά εμπειρίες που έχει κατακτήσει κατά την παιδική ηλικία ή αργότερα, και ωθείται στη διόρθωση στρεβλών υποθέσεων που αφορούν κοινωνικά, πολιτισμικά ψυχικά ή άλλα κεφάλαια της ζωής . Με αυτόν τον τρόπο, κατακτά νέα γνώση – στα πλαίσια της λειτουργικής ή της επικοινωνιακής μάθησης – μαθαίνει να μετασχηματίζει « τα δεδομένα πλαίσια

αναφοράς ή της συνολικής θεώρησης που έχει για τον εαυτό του και τον κόσμο» (Λιντζέρης, 2010).

Επεκτείνοντας το συλλογισμό του, ο Mezirow υποστήριξε ότι η διαδικασία του αυτοστοχασμού και του κριτικού στοχασμού συνιστά χαρακτηριστικό γνώρισμα της ενήλικης μάθησης, καθώς η δυνατότητα κριτικής σκέψης αφορά την ενηλικιότητα που κατά βάση συνδέεται με την ώριμη ηλικία, αφού, όπως χαρακτηριστικά επισημαίνει «Οι μετασχηματισμοί προς βαθμιαία πιο προχωρημένες απόψεις και νοήματα συνήθως συμβαίνουν μετά την ηλικία των τριάντα» (Κόκκος, 2008).

Επιπλέον, η μέθοδος ανάπτυξης της στοχαστικής επεξεργασίας, που μπορεί να ακολουθήσει ένα πρόγραμμα ενηλίκων αναφορικά με ένα θέμα περιλαμβάνει τα ακόλουθα δέκα (10) στάδια (Mezirow στο Κόκκος, 2008):

1. Ανάγκη εντοπισμού μιας κατάστασης που κρίνεται προβληματική.
2. Προσπάθεια αυτό – διεύρυνσης συναισθημάτων που προκύπτουν από τη συγκεκριμένη κατάσταση.
3. Έλεγχος με γνώμονα τη λογική των πεποιθήσεων – αντιλήψεων που αφορούν την προβληματική κατάσταση.
4. Απαραίτητη προϋπόθεση η ομόφωνη συμφωνία των μελών της ομάδας προκειμένου να συνεχιστεί η μετασχηματίζουσα διεργασία .
5. Νέες επιλογές ρόλων, σχέσεων, δράσεων .
6. Εκπόνηση νέου σχεδίου δράσης.
7. Απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων που καθίστανται απαραίτητες για το νέο σχέδιο δράσης.
8. Πειραματική δοκιμή των νέων ρόλων.
9. Δόμηση ικανοτήτων και καλλιέργεια αυτοπεποίθησης που αφορούν τους νέους ρόλους, αναγκαία κρίνεται η καλλιέργεια της συναισθηματικής νοημοσύνης.
10. Αποδοχή των παραπάνω και υιοθέτηση τους στη ζωή των εκπαιδευομένων.

Ο ρόλος του εκπαιδευτή στην παραπάνω διαδικασία κρίνεται πολύ σημαντικός καθώς πρέπει να παίρνουν θέση υπέρ της αλλαγής, να προωθούν τον διάλογο την ενεργή συμμετοχή όλων των εκπαιδευομένων και να αποφεύγουν στερεοτυπικές ή δογματικές στάσεις. Επιπλέον, θα πρέπει να παρέχουν ένα ασφαλές εκπαιδευτικό περιβάλλον που θα εμπνέει την συμμετοχή όλων (Perry 1970).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ΤΟ ΣΩΜΑ ΕΛΛΗΝΩΝ ΠΡΟΣΚΟΠΩΝ

2.1 Ιστορική αναδρομή

Η Προσκοπική Κίνηση δημιουργήθηκε το 1907 από τον Λόρδο Robert Stevenson Smyth Baden-Powell of Gilwell στην Αγγλία. Είναι η μεγαλύτερη εθελοντική παιδαγωγική Κίνηση για νέους στον Κόσμο και αυτή την στιγμή περιλαμβάνει πάνω από 54.000.000 μέλη σε 224 χώρες και περιοχές.

Όλα ξεκίνησαν από το όραμα του Lord Robert Baden Powell να προσφέρει ένα σύστημα αγωγής στους νέους της εποχής εκείνης (τέλος του 19ου – αρχές του 20ου αιώνα), ώστε όταν ενηλικιωθούν, να γίνουν ενεργοί και χρήσιμοι πολίτες.

Η πρώτη εφαρμογή των ιδεών του έγινε το καλοκαίρι του 1907, τις πρώτες 9 μέρες του Αυγούστου, όταν στο νησί Brownsea στις ακτές της νότιας Αγγλίας λειτούργησε η πρώτη Προσκοπική κατασκήνωση με 20 παιδιά. Είχε μεγάλη επιτυχία και έδωσε στον Lord Robert Baden Powell την πεποίθηση, ότι οι σκέψεις του για τον τρόπο εκπαίδευσης και η μέθοδος που είχε σκοπό να εφαρμόσει, είχαν μεγάλη και θετική ανταπόκριση από τα παιδιά που συμμετείχαν σ αυτή την πρώτη κατασκήνωση.

Γρήγορα αυτό το πείραμα είχε ανταπόκριση και εφαρμογή και σε άλλες χώρες, σε κάθε γωνιά της γης. Το βιβλίο του “Scouting for Boys” που κυκλοφόρησε το 1908 μεταφράστηκε σε πέντε γλώσσες.

Το 1920 πραγματοποιήθηκε το 1ο Παγκόσμιο Προσκοπικό Τζάμπορι, συμμετείχαν 8.000 Πρόσκοποι από όλο τον κόσμο αλλά και το 1ο Διεθνές Προσκοπικό Συνέδριο με τη συμμετοχή 33 κρατών από κάθε ήπειρο, μεταξύ αυτών και η Ελλάδα. Μεταξύ των άλλων αποφασίστηκε και η σύσταση της Παγκόσμιας Οργάνωσης της Προσκοπικής Κίνησης (World Organization of the Scout Movement – WOSM), της οποίας το Σώμα Ελλήνων Προσκόπων είναι ιδρυτικό μέλος, μαζί με τις εθνικές Οργανώσεις των υπολοίπων 29 χωρών.

2.1.2 Ο προσκοπισμός στην Ελλάδα

Η Ελλάδα υπήρξε μία από τις πρώτες χώρες που εφάρμοσε τον Προσκοπισμό. Το 1910 ο Αθανάσιος Λευκαδίτης ιδρύει την πρώτη ομάδα Προσκόπων με μαθητές του Λυκείου Μακρή. Λίγους μήνες μετά τη δημιουργία της πρώτης ομάδας Προσκόπων, μαζί με τον Αθανάσιο Λευκαδίτη ανέλαβαν το έργο της οργάνωσης του ελληνικού Προσκοπισμού οι Κωνσταντίνος Μελάς, Νικόλαος Πασπάτης, Φίλιππος Χρυσοβελόνης και Γεώργιος Πανάς. Αυτοί οι πέντε θεωρούνται ιδρυτές της Κίνησης του Προσκοπισμού στην Ελλάδα. Από το 1910 μέχρι σήμερα εκατοντάδες χιλιάδες ελληνόπουλα έγιναν Πρόσκοποι και μεγαλώνοντας διακρίθηκαν σε όλους τους τομείς της ζωής της ελληνικής κοινωνίας.

Το 2020, οι Πρόσκοποι στην Ελλάδα γιορτάζουν τα 110 χρόνια της ιστορίας τους. Αυτά τα 110 χρόνια, οι Έλληνες Πρόσκοποι με τις δράσεις και το εθελοντικό τους έργο, προσέφεραν ενεργά στη κοινωνία και κατάφεραν να «επιβιώσουν» σε πολύ δύσκολες, ιστορικά, καταστάσεις για την Ελλάδα. Ενδεικτικά μπορούμε να αναφερθούμε στην περίοδο της Γερμανικής κατοχής (1941-1944) και του πραξικοπήματος (1967-1974), όπου ο προσκοπισμός κυνηγήθηκε έντονα για τις αξίες και τα ιδεώδη του.

2.2 Ιδεολογικό Πλαίσιο

2.2.1 Αποστολή και Όραμα

Αποστολή του Προσκοπισμού, όπως αυτή εκφράστηκε από τον ιδρυτή του, είναι να συμβάλλει στη διαπαιδαγώγηση των νέων μέσω ενός συστήματος Αξιών και να βοηθήσει στην οικοδόμηση ενός καλύτερου κόσμου, όπου οι άνθρωποι ολοκληρώνονται ως άτομα και διαδραματίζουν έναν εποικοδομητικό ρόλο στην κοινωνία. Για την επίτευξη της Αποστολής, η Προσκοπική Κίνηση στηρίζεται στην εθελοντική, υπεύθυνη προσφορά ενηλίκων καταρτισμένων στελεχών.

Όραμα του Ελληνικού Προσκοπισμού, είναι το 2027 ο Προσκοπισμός να συνεχίσει να αποτελεί πρωτοπόρα παιδαγωγική Κίνηση Αρχών και Αξιών, υποστηριζόμενος από έναν οργανισμό με σύγχρονο προσανατολισμό, δίνοντας την ευκαιρία σε 40.000 νέους και νέες σε όλη την Ελλάδα να συμμετέχουν και να ωφελούνται από ένα καινοτόμο πρόγραμμα, που θα τους ενεργοποιεί ως χρήσιμους και ευτυχημένους πολίτες μιας καλύτερης κοινωνίας.

Επιπλέον, οι Πρόσκοποι, μέσω των προγραμμάτων, των δράσεων και των διαχρονικών αξιών τους, εδώ και 110 χρόνια, εφαρμόζουν έμπρακτα τους 17 στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ, συμβάλλοντας στη δημιουργία ενός καλύτερου κόσμου.

Η εκπαίδευση, με την οποία και θα ασχοληθούμε ενδελεχώς στην παρούσα εργασία, έχει θεμελιώδη σημασία για την επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης απαιτώντας, όπως αναφέρει η UNESCO, «μια ανοικτή και ευέλικτη προσέγγιση στη μάθηση που είναι ταυτόχρονα δια βίου και αφορά όλες τις πτυχές της ζωής: μία προσέγγιση που δίνει σε όλους την ευκαιρία να πραγματοποιήσουν τις προσδοκίες τους για ένα αειφόρο μέλλον και μια αξιοπρεπή ζωή».

Ο Προσκοπισμός θεωρεί την εκπαίδευση ως τον βασικό τρόπο με τον οποίο η κοινωνία μπορεί να μεταφέρει τις εμπειρίες και τις γνώσεις που έχει από τις προηγούμενες γενεές στο παρόν και να δώσει τη δύναμη στους νέους και στις νέες, μέσω της μάθησης, να ανταποκριθούν στις σημερινές προκλήσεις. Υπό την ευρεία έννοια, η εκπαίδευση είναι μια δια βίου διαδικασία που δίνει τη δυνατότητα μιας συνεχούς ανάπτυξης των ικανοτήτων του ατόμου, τόσο ως ατόμου, όσο και ως μέλους της κοινωνίας.

2.2.2. Αρχές Προσκοπισμού

Ο Προσκοπισμός βασίζεται σε τρεις Θεμελιώδεις Αρχές:

- **Το καθήκον προς τον Θεό:** Η προσήλωση στις πνευματικές αξίες, πίστη στη θρησκεία που τις εκφράζει και αποδοχή των υποχρεώσεων που απορρέουν από αυτή.
- **Το καθήκον προς τους άλλους:**
  - Η αφοσίωση στη χώρα, σε αρμονία με την προώθηση της τοπικής, εθνικής και διεθνούς ειρήνης, κατανόησης και συνεργασίας.
  - Η συμμετοχή στην ανάπτυξη της κοινωνίας, με προϋπόθεση την αναγνώριση και τον σεβασμό της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και την ανάπτυξη του φυσικού κόσμου.

- **Το καθήκον προς τον εαυτόν μας:** Η ανάληψη υπευθυνότητας για την ανάπτυξη των δυνατοτήτων μας.

3.2.3 Η Υπόσχεση και ο Νόμος των προσκόπων

Η υπόσχεση που δίνει κάθε πρόσκοπος συμβολικά μετά από τα πρώτα του βήματα στον προσκοπισμό είναι η εξής:

Υπόσχομαι στην τιμή μου

να εκτελώ το καθήκον μου προς το Θεό και την Πατρίδα

να βοηθώ κάθε άνθρωπο σε κάθε περίπτωση και

να τηρώ τον Νόμο του Προσκόπου.

(Η υπόσχεση του Προσκόπου προσαρμόζεται σε πολλές χώρες αναλόγως με την θρησκεία και το πολίτευμα και την ηλικία αυτού που την δίνει).

Ο Νόμος των Προσκόπων αποτελείται από τα εξής 10 άρθρα:

1. Ο Πρόσκοπος λέει την αλήθεια και κρατά το λόγο του.
2. Ο Πρόσκοπος είναι δίκαιος, άξιος να τον εμπιστεύονται, ξέρει να πειθαρχεί και να τηρεί τους Νόμους.
3. Ο Πρόσκοπος είναι χρήσιμος στην οικογένειά του και την κοινωνία.
4. Ο Πρόσκοπος είναι φίλος κι ευγενής προς όλους κι «αδελφός» με κάθε Πρόσκοπο.
5. Ο Πρόσκοπος σέβεται τον εαυτό του και τους άλλους, προσέχει τα λόγια και τις πράξεις του.
6. Ο Πρόσκοπος αγαπά τη φύση και προστατεύει το περιβάλλον.
7. Ο Πρόσκοπος είναι εύθυμος και αισιόδοξος.
8. Ο Πρόσκοπος είναι οικονόμος και φροντίζει για την καλή χρήση του χρόνου.
9. Ο Πρόσκοπος είναι εργατικός και προοδεύει με τις ικανότητές του.

10. Ο Πρόσκοπος είναι αποφασιστικός, έχει θάρρος και αυτοπεποίθηση και αναλαμβάνει την ευθύνη των πράξεών του.

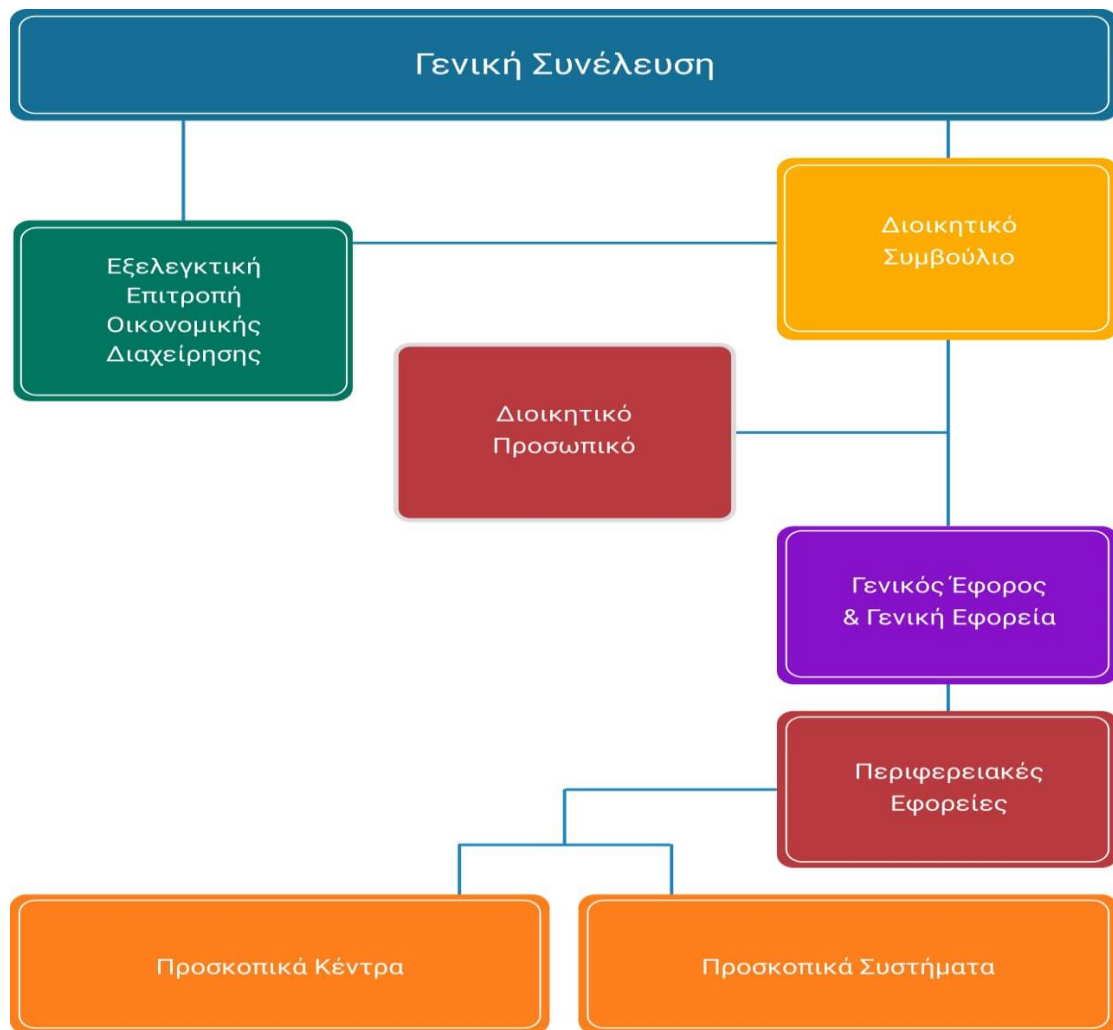
Το παραπάνω ιδεολογικό πλαίσιο εφαρμόζεται μέσω της Προσκοπικής Μεθόδου και Προγράμματος, τα οποία θα αναλυθούν εκτενέστερα σε παρακάτω κεφάλαια.

2.3. Το Σώμα Ελλήνων Προσκόπων (Σ.Ε.Π.)

Ο Ελληνικός Προσκοπισμός είναι μια εθελοντική, πολιτική, μη κομματική, παιδαγωγική κίνηση για νέους ανθρώπους, ανοικτή προς όλους χωρίς διάκριση γένους, προέλευσης, φυλής ή θρησκειώματος και αυτή τη στιγμή έχει πάνω από 25.000 ενεργά μέλη σε 350 γειτονιές σε ολόκληρη την Ελλάδα.

Το Σώμα Ελλήνων Προσκόπων (Σ.Ε.Π.) συστήθηκε με το Νόμο 1066/1917, εδρεύει στην Αθήνα, αποτελεί ίδρυμα ιδιωτικού δικαίου, έχει χαρακτήρα κοινωφελή μη κερδοσκοπικό και βρίσκεται υπό την εποπτεία του Υπουργείου Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων. Σήμερα η λειτουργία του βρίσκεται υπό την αιγίδα του Προέδρου της Δημοκρατίας ρυθμίζεται από το νόμο 440/1976 και το Π.Δ. 27/1999 (ΦΕΚ 26Α/1999).

2.3.1 Διοικητική Διάρθρωση του Σ.Ε.Π.

(<https://www.sep.org.gr/CMS/site/images/chart.svg>)

Η Γενική Συνέλευση είναι το ανώτατο όργανο του Σ.Ε.Π. Έχει αντιπροσωπευτικό χαρακτήρα και μετέχουν σ' αυτή εθελοντές - ενήλικα μέλη του Σ.Ε.Π., όπως αυτά ορίζονται στον Οργανισμό του Σ.Ε.Π. (Προεδρικό Διάταγμα 71/2014, ΦΕΚ Α' 115/2014). Συγκαλείται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου σε τακτική ετήσια συνεδρίαση τον μήνα Απρίλιο ή Μάιο κάθε έτους και σε έκτακτη συνεδρίαση όποτε κριθεί απαραίτητο. Τέλος, συζητά θέματα που ανάγονται στο έργο του Σ.Ε.Π. και στην προαγωγή της Προσκοπικής Κίνησης, προσδιορίζει τους στόχους που πρέπει να επιτευχθούν μακροπρόθεσμα και μεσοπρόθεσμα και παίρνει σχετικές αποφάσεις.

Το Διοικητικό Συμβούλιο αποτελείται από εθελοντές (Μέλη της Προσκοπικής Κίνησης ή όχι) 15 τακτικά μέλη και 4 αναπληρωματικά, που εκλέγονται με μυστική ψηφοφορία από τη Γενική Συνέλευση του Σ.Ε.Π. Ασκεί την ανώτατη εποπτεία σε όλα τα έργα και τις δραστηριότητες του Σ.Ε.Π. και ελέγχει την πραγματοποίησή τους,

εκπροσωπεί το Σ.Ε.Π. και ρυθμίζει τις σχέσεις του με τις Αρχές, τις Προσκοπικές Οργανώσεις άλλων χωρών και με κάθε τρίτο και έχει την ευθύνη της προβολής του Προσκοπισμού και του έργου του Σ.Ε.Π.

Η Εξελεγκτική Επιτροπή της Οικονομικής Διαχείρισης του Σώματος Ελλήνων Προσκόπων είναι όργανο του Σ.Ε.Π. που συγκροτείται και λειτουργεί για τετραετή θητεία, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στον Οργανισμό του Σ.Ε.Π. Η Επιτροπή έχει την αρμοδιότητα να ελέγχει τις διαχειριστικές ενέργειες του Διοικητικού Συμβουλίου που αναφέρονται στα πραγματοποιηθέντα έσοδα και τις πηγές τους καθώς και στις πραγματοποιηθείσες δαπάνες και την τήρηση των κανόνων καλής διαχείρισης και λογιστικής τάξης. Η Εξελεγκτική Επιτροπή δύναται να υποβοηθείται στο έργο της από Ορκωτούς Ελεγκτές.

Ο Γενικός Έφορος Ο Γενικός Έφορος είναι μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του Σ.Ε.Π. και ασκεί τη γενική εποπτεία όλων των Προσκόπων στην Ελλάδα καθώς και των αποδήμων Ελλήνων Προσκόπων στο εξωτερικό. Είναι υπεύθυνος για την εφαρμογή του Προσκοπικού Προγράμματος σ' όλη τη χώρα και για την ανάπτυξη, την οργάνωση και τη διοίκηση των Προσκοπικών Κλιμακίων σύμφωνα με τον Οργανισμό του Σ.Ε.Π., τις Αρχές και κατευθύνσεις που διέπουν το Σ.Ε.Π. και τις αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης και του Διοικητικού Συμβουλίου. Εισηγείται στο Διοικητικό Συμβούλιο κάθε μέτρο που αφορά στην Προσκοπική Κίνηση, εκτελεί, σε συνεργασία με τους Εφόρους της Γενικής Εφορείας, τις αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου που αφορούν στην Προσκοπική Κίνηση και αποφασίζει για την πραγματοποίηση των αναγκαίων προγραμμάτων και δράσεων. Υποστηρίζεται στο έργο του από τους εφόρους της Γενικής Εφορείας, ενώ το έργο της κίνησης υποστηρίζεται από τους υπαλλήλους της Κεντρικής Διοίκησης.

Η Γενική Εφορεία είναι το κεντρικό επιτελικό όργανο του Σ.Ε.Π. που φροντίζει για την μελέτη, τον προγραμματισμό και την εφαρμογή του προγράμματος δράσης και εκπαίδευσης των ενεργών μελών. Η Γενική Εφορεία αποτελείται από τον Γενικό Έφορο, τον Αναπληρωτή Γενικό Έφορο, μέχρι δύο Βοηθούς Γενικούς Εφόρους και τους Εφόρους Κλάδων ή Υπηρεσιών της Γενικής Εφορείας με τους αντίστοιχους αναπληρωτές τους που διορίζονται αναλόγως των αναγκών από το Δ.Σ. με προτάσεις του Γενικού Εφόρου.

Περιφερειακές Εφορείες: Για την εύρυθμη λειτουργία του Σ.Ε.Π. και με απόφαση του Δ.Σ. η χώρα διαιρείται διοικητικά σε Εφορείες Περιοχών, Περιφερειακές και Τοπικές Εφορείες. Το Δ.Σ καθορίζει τις προϋποθέσεις σύστασης και λειτουργίας κάθε κλιμακίου, τα όρια ευθύνης και την μεταξύ των κλιμακίων εξάρτηση. Εφορείες δημιουργούνται και στις Περιοχές του Αποδήμου Ελληνισμού. Κάθε περιφερειακή εφορία έχει τον δικό της **Περιφερειακό Έφορο**, ο οποίος με μία ομάδα ανθρώπων που διαρθρώνει και διοικεί ο ίδιος (λ.χ Έφορος Εκπαίδευσης περιφέρειας), είναι υπεύθυνος για την τήρηση την ομαλή λειτουργία των προσκοπικών συστημάτων της περιοχής του.

3.3.2 Προσκοπισμός στη πράξη

Ο Προσκοπισμός απασχολεί παιδιά και εφήβους από 7 μέχρι 18 ετών και νέους έως 26 ετών. Επειδή κάθε ηλικιακή ομάδα έχει διαφορετικές παιδαγωγικές αλλά και πρακτικές ανάγκες, χωρίζονται ανάλογα την ηλικία τους σε 4 κλάδους.

1. **Κλάδος Λυκοπούλων:** Παιδιά ηλικίας 7-11 ετών.
2. **Κλάδος Προσκόπων:** Παιδιά ηλικίας 11-14 ετών.
3. **Κλάδος Ανιγνεντών:** Έφηβοι ηλικίας 14-17 ετών.
4. **Προσκοπικό Δίκτυο:** Νέοι 18-24 ετών.

Και οι τέσσερις κλάδοι λειτουργούν με την επίβλεψη και την ευθύνη εκπαιδευμένων ενηλίκων εθελοντών που τους βοηθούν τα παιδιά ν' ανακαλύψουν τις κλίσεις, τα ενδιαφέροντα τους συμβάλλοντας στην διαπαιδαγώγησή τους μέσα από το σύστημα Αξιών όπως αναλύθηκε στο 3.2 κεφάλαιο. Η λειτουργία των κλάδων γίνεται μέσω της προσκοπικής μεθόδου η οποία εφαρμόζεται σε κάθε προσκοπικό πρόγραμμα, από μια απλή συνάντηση ως μία πολυήμερη κατασκήνωση. Ενώ

3.3.3 Προσκοπική Μέθοδος και Πρόγραμμα

Η Προσκοπική Μέθοδος είναι ένα ουσιώδες και απαραίτητο σύστημα, μέσω του οποίου υλοποιείται η παιδαγωγική πρόταση της Προσκοπικής Κίνησης. Χαρακτηρίζεται ως ένα σύστημα προοδευτικής αυτο-εκπαίδευσης.

Είναι μια μέθοδος που βασίζεται στην αλληλεπίδραση ισοδύναμων και εξίσου σημαντικών στοιχείων που τελούν σε συνάρτηση και αποτελούν ένα ενιαίο σύστημα. Η εφαρμογή και η υλοποίηση αυτών των στοιχείων με ένα ισορροπημένο, σύμμετρο και αλληλοεξαρτώμενο τρόπο, διαμορφώνει ένα ολοκληρωμένο παιδαγωγικό σύστημα που κάνει τον Προσκοπισμό μοναδικό.

Η Προσκοπική Μέθοδος είναι ένα θεμελιώδες συστατικό του Προσκοπισμού και περιλαμβάνει τα παρακάτω στοιχεία :

- **Την Προσκοπική Υπόσχεση & τον Νόμο του Προσκόπου :**
Μια προσωπική εθελοντική δέσμευση σε ένα δεδομένο κώδικα αρχών που είναι θεμελιακός και χαρακτηρίζει τις πράξεις και τη συμπεριφορά κάθε Προσκόπου. Η Υπόσχεση και ο Νόμος έχουν κεντρικό ρόλο στην Προσκοπική Μέθοδο.
- **Την Μάθηση στην Πράξη :**
Η χρησιμοποίηση πρακτικών ενεργειών/δράσεων (εμπειρίες ζωής) και βιωμάτων που διευκολύνουν τη διαρκή μάθηση και ανάπτυξη.
- **Την Προσωπική Πρόοδο :**
Μια προοδευτική μαθησιακή πορεία που εστιάζει στην ενθάρρυνση και πρόκληση του ατόμου σε συνεχή ανάπτυξη, μέσα από ένα μεγάλο εύρος μαθησιακών ευκαιριών.
- **Τη Συμμετοχή σε Μικρές Ομάδες :**
Η χρήση μικρών ομάδων σαν ένας τρόπος συμμετοχής σε μια συνεργατική διαδικασία μάθησης, με στόχο την καλλιέργεια αποτελεσματικής ομαδικής εργασίας, διαπροσωπικών δεξιοτήτων, ηγεσίας καθώς και την ανάπτυξη αισθήματος ευθύνης και ταυτότητας.
- **Την Υποστήριξη Ενηλίκων :**
Οι ενήλικοι βοηθούν, διευκολύνουν και υποστηρίζουν τους νέους να δημιουργήσουν δράσεις – μαθησιακές ευκαιρίες και μέσα από ένα κλίμα συνεργασίας να μετατρέψουν αυτές τις ευκαιρίες σε ουσιαστικές εμπειρίες.

- **Το Συμβολικό Πλαίσιο :**
Μια δέσμη από θέματα και συμβολισμούς ενωμένα σε ένα συνολικό πλαίσιο που διευκολύνει τη μάθηση και προσδίδει μια μοναδική ταυτότητα στους Προσκόπους.
- **Τη Φύση :**
Δράσεις – μαθησιακές ευκαιρίες στη φύση που ενθαρρύνουν μια καλύτερη κατανόηση για αυτή και τη σχέση με το ευρύτερο περιβάλλον.
- **Τη Διάδραση με την Κοινωνία :**
Ενεργός εξερεύνηση και αφοσίωση στις κοινωνίες/κοινότητες και τον ευρύτερο κόσμο, ενθαρρύνοντας την ευρύτερη εκτίμηση και κατανόηση μεταξύ των ανθρώπων.

Τα παραπάνω στοιχεία εφαρμόζονται πρακτικά μέσω του προσκοπικού προγράμματος. Η μάθηση γίνεται μέσα από ευχάριστες και βιωματικές δραστηριότητες στη φύση, οι οποίες προέρχονται από τις ανάγκες και τις προσδοκίες των παιδιών και των εφήβων ή επιλέγονται από τους ίδιους τους νέους βάσει των κινήτρων τους, και πραγματοποιούνται σε μικρές ομάδες συνομηλίκων τους. Με την αποτελεσματική αξιοποίηση λοιπών των χαρακτηριστικών κάθε ηλικιακής ομάδας ξεχωριστά, παρέχεται από τους ενήλικους εθελοντές ένα διαφοροποιημένο πρόγραμμα δραστηριοτήτων, μέσω του οποίου αναπτύσσονται πολύπλευρα αυτόνομες προσωπικότητες, ενδυναμώνονται ηγετικά χαρακτηριστικά μέσω πρωτοβουλιών, αποκτούνται γνώσεις μέσα από τα βιώματα και τις εμπειρίες, μετουσιώνοντας τις ικανότητες σε δεξιότητες & softskills.

https://www.sep.org.gr/el/static/scouting_method#block-3

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΟ ΣΩΜΑ ΕΛΛΗΝΩΝ ΠΡΟΣΚΟΠΩΝ

3.1 Εισαγωγικά Στοιχεία

Όπως γίνεται αντιληπτό, για να εφαρμοστούν όλα τα παραπάνω από τους ενήλικους εθελοντές του ΣΕΠ χρειάζεται η θεωρητική και η πρακτική τους κατανόηση. Το γεγονός δε, πως υπάρχουν 4 Κλάδοι που αν και ακολουθούν κοινή Προσκοπική Μέθοδο, το πρόγραμμα τους και ο τρόπος υλοποίησης του είναι εντελώς διαφορετικός, καθιστά την ύπαρξη ενός καλά οργανωμένου εκπαιδευτικού συστήματος αναγκαία.

Βασική προϋπόθεση λοιπόν για την επίτευξη της αποστολής της Προσκοπικής Κίνησης είναι η συνεχής εκπαίδευση και προσωπική βελτίωση των ενήλικων μελών της, ώστε να ανταποκρίνονται με επιτυχία στα καθήκοντα που τους ανατίθενται. Κάθε ενεργό ενήλικο μέλος του ΣΕΠ οφείλει να ενημερώνεται, να εκπαιδεύεται και να βελτιώνει το προσωπικό του επίπεδο συστηματικά και σε όλη την διάρκεια της άσκησης των εκάστοτε καθηκόντων του. Η εκπαίδευση οργανώνεται και υλοποιείται σχεδόν αποκλειστικά από ήδη εκπαιδευμένα και έμπειρα μέλη του ΣΕΠ.

Γενικότερα, το Σώμα Ελλήνων Προσκόπων έχει πιστοποιηθεί κατά ISO 9001:2008 για μια σειρά από διαδικασίες. Το Σύστημα Διαχείρισης Ποιότητας του Σώματος Ελλήνων Προσκόπων συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις του Προτύπου ISO 9001:2008 με πεδία εφαρμογής:

1. Έκδοση εκπαιδευτικού υλικού Προσκοπικών δραστηριοτήτων.
2. Σχεδιασμός & υλοποίηση εκπαιδευτικών βιωματικών και περιβαλλοντικών προγραμμάτων Προσκόπων.
3. Διαχείριση ηλεκτρονικής βιβλιοθήκης Προσκόπων.
4. Προμήθεια Προσκοπικού υλικού και εξοπλισμού υπαίθρου

Η εκπαίδευση στην Ελλάδα είναι χωρισμένη σε 5 βασικές εκπαιδευτικές ενότητες.
Πιο αναλυτικά έχουμε:

- **Τον Προπαρασκευαστικό Κύκλο** που έχει ως σκοπό την εισαγωγή του εθελοντή στο προσκοπικό στοιχείο (Ιστορία – Αρχές – Σκοπός) και την πρώτη του επαφή σαν ενήλικος με τη φύση (Διήμερη εκδρομή στη φύση με βασικές προσκοπικές γνώσεις όπως κόμποι, πρώτες βοήθειες, προσανατολισμός και διαβίωση στη φύση).
- **Τον Κύκλο Προσκοπικής Μεθοδολογίας** ο οποίος είναι διαφορετικός ανάλογα τον κλάδο και έχει ως σκοπό να διδάξει στον εκπαιδευόμενο την λειτουργία του κάθε κλάδου, το προσκοπικό πρόγραμμα και τον τρόπο υλοποίησης του ανάλογα τα χαρακτηριστικά και τις ανάγκες της κάθε ηλικίας.
- **Τον Κύκλο Κατασκηνωτικής Τεχνικής, για τον Κλάδο Λυκοπούλων και τον Κλάδο Προσκόπων, Μεγάλων Δράσεων Υπαίθρου για τον Κλάδο Ανιχνευτών και Μεγάλων Σύνθετων Δράσεων - Ταξίδι, για τον Κλάδο Προσκοπικού Δικτύου:** Ο κύκλος αυτός έχει ως σκοπό να μάθει στους εκπαιδευόμενους τον τρόπο οργάνωσης και διεξαγωγής μιας κατασκήνωσης ή πολυήμερης εξερευνητικής εκδρομής. Περιλαμβάνονται στοιχεία όπως η οικονομική οργάνωση μιας τέτοιας δράσης, η ασφάλεια, το προσκοπικό πρόγραμμα και η σωστή διαμόρφωση ενός διαιτολογίου.
- **Τον Κύκλο Διακριτικού Δάσους:** Ο «ανώτατος» και ίσως σημαντικότερος κύκλος εκπαίδευσης για την θεωρητική και πρακτική ολοκλήρωση του εθελοντή. Σε αυτόν τον κύκλο αναλύεται σε βάθος η ιδεολογική δομή του προσκοπισμού η παιδαγωγική του αξία και η εξέλιξη του στη κοινωνία. Επιπλέον οι πτυχιούχοι Διακριτικού Δάσους έχουν την δυνατότητα να εκπαιδευτούν περαιτέρω ώστε να γίνουν και οι ίδιοι εκπαιδευτές.
- **Τον Κύκλο Ηγεσίας** ο οποίος προετοιμάζει τους ενήλικους εθελοντές που πρόκειται να αναλάβουν ή έχουν αναλάβει ηγετικά καθήκοντα σε κάποιο τμήμα, σύστημα ή περιφέρεια. Περιέχει στοιχεία διαχείρισης ανθρωπίνου δυναμικού, ηγεσίας και τρόπους αποτελεσματικής διάδρασης με την κοινωνία.

Οι 4 πρώτες ενότητες έχουν μια φυσική συνέχεια και διαδοχή ενώ ο κύκλος ηγεσίας μπορεί να υλοποιηθεί ακόμα και μετά από τον κύκλο μεθοδολογίας, ανάλογα με τις ανάγκες του εθελοντή.

Η μεθοδολογία της εκπαίδευσης και ο τρόπος υλοποίησης και αξιολόγησης της θα αναλυθεί εκτενώς στα παρακάτω κεφάλαια, καθώς τα τελευταία χρόνια υπάρχουν διαρκώς αλλαγές. Επιπλέον θα αναφερθούν και συμπληρωματικές εκπαιδευτικές ενότητες που προστέθηκαν ανά τα χρόνια.

3.2 Από την δια ζώσης εκπαίδευση στο μεικτό μοντέλο

Μέχρι και το 2015 η εκπαίδευση υλοποιούνταν μόνο δια ζώσης μέσω «σχολών» που διοργάνωνε η Εφορία Εκπαίδευσης σε διάφορα κατασκηνωτικά κέντρα της Ελλάδας. Μια «σχολή» μπορεί να είχε διάρκεια από 2 έως 3 διήμερα/τριήμερα ή και 5-7 συνεχόμενες μέρες.

Πιο αναλυτικά:

- **Ο Προπαρασκευαστικός Κύκλος** ονομαζόταν σχολή αρχικής εκπαίδευσης και ήταν χωρισμένος σε ένα διήμερο σεμινάριο και μια διήμερη εκδρομή.
- **Οι Κύκλοι Προσκοπικής Μεθοδολογίας** ονομάζονταν σχολές βασικής εκπαίδευσης και υλοποιούνταν σε 1 τριήμερη εκδρομή
- **Οι Κύκλοι Κατασκηνωτικής Τεχνικής** ονομάζονταν σχολές κατασκηνωτικής εκπαίδευσης και είχαν διάρκεια 2 τριήμερων εκδρομών ή μιας εκδρομής διάρκειας 5 με 7 μέρες.
- **Ο Κύκλος Διακριτικού Λάσους** ονομαζόταν σχολή διακριτικού δάσους και είχε διάρκεια 1 τριήμερης εκδρομής.

- **Ο Κύκλος Ηγεσίας** ονομαζόταν σχολή αρχηγών συστημάτων και εφόρων και είχε διάρκεια 2 διήμερων σεμιναρίων.

Το «δια ζώσης» μοντέλο αν και απλούστερο πρακτικά και σαν μορφή από το σημερινό μεικτό μοντέλο εκπαίδευσης, δημιουργούσε πολλά προβλήματα, καθώς ήταν πολύ κοστοβόρο για τους εκπαιδευόμενους, δε τους παρείχε καμία ευελιξία και για κάποιους ήταν αδύνατο να το ακολουθήσουν λόγω του εργασιακού τους φόρτου.

Από το 2015 μέχρι και το 2018 το εκπαιδευτικό μοντέλο άλλαξε σταδιακά και έφτασε στο σημερινό μεικτό της μοντέλο, όπως αυτό θα αναλυθεί στο παρακάτω κεφάλαιο. Το μοντέλο αυτό ονομάζεται «Ευέλικτη Εκπαίδευση».

3.3 Μεικτό Μοντέλο Εκπαίδευσης – Ευέλικτη Εκπαίδευση

Η εκπαίδευση ενηλίκων στελεχών στο Σώμα Ελλήνων Προσκόπων τμηματοποιείται σε Εκπαιδευτικές Ενότητες που ομαδοποιείται σε Κύκλους Εκπαίδευσης ανάλογα με το περιεχόμενο τους. Οι Κύκλοι Εκπαίδευσης βοηθάνε στην διαβάθμιση της εκπαιδευτικής ύλης και η σταδιακή ολοκλήρωσης τους βοηθάει στην ενίσχυση των γνώσεων και ικανοτήτων των εκπαιδευομένων για την αποτελεσματική άσκηση των καθηκόντων τους.

Λαμβάνοντας υπόψη τα πορίσματα από τα τελευταία Πανελλήνια Συνέδρια του Εκπαιδευτικού Προσωπικού του Σώματος Ελλήνων Προσκόπων, καθιερώθηκε η αλλαγή στην εκπαίδευση, και πλέον την ονομάζεται Ευέλικτη Εκπαίδευση. Η Ευέλικτη Εκπαίδευση δεν είναι κάτι νέο, είναι η συνέχιση της υπάρχουσας εκπαίδευσης, με έναν διαφορετικό τρόπο που αναγνωρίζει τη διαφορετικότητα των εκπαιδευομένων και παρέχει μια σειρά τρόπων και μεθόδων εκπαίδευσης, έτσι ώστε κάθε ένας να επιλέγει πιστεύει ότι θα τον βοηθήσει πιο πολύ και θα πιο ωφέλιμο και αποτελεσματικό βάση των αναγκών του.

Τα κύρια χαρακτηριστικά των Εκπαιδευομένων που λαμβάνονται υπόψη στην εκπαίδευση είναι ότι :

- Έρχονται στην εκπαίδευση με κάποιο σκοπό που συνδέεται με τις ανάγκες τους.
- Μαθαίνουν κατ' εξοχήν με βάση τις προηγούμενες εμπειρίες τους.
- Θέλουν να αναλάβουν υπεύθυνο ρόλο στην πορεία της εκπαίδευσής τους.
- Καθένας μαθαίνει με διαφορετικό τρόπο.
- Έχουν εμπόδια απέναντι στη μάθηση (κοινωνικές υποχρεώσεις, προϋπάρχουσες γνώσεις, πίεση χρόνου, οικονομική δυσχέρεια, ιδιαίτερη γεωγραφική θέση κ.ά.)

Για την κάλυψη των παραπάνω χαρακτηριστικών η εκπαίδευση χρησιμοποιεί και αξιοποιεί τις παρακάτω **σύγχρονες μεθόδους εκπαίδευσης** για την εκπαίδευση του ενήλικου δυναμικού του Σ.Ε.Π. :

- Εκπαίδευση σε ομάδες (δια ζώσης).
- Εκπαίδευση μέσα από την πράξη.
- Εκπαίδευση στο Κλιμάκιο που ασκεί τα καθήκοντά του.
- Προσωπική εκπαίδευση.
- Εκπαίδευση από Βιβλίο / DVD.
- Σύγχρονη / Ασύγχρονη εκπαίδευση εξ αποστάσεως μέσω eLearning.

Η παραπάνω ποικιλία των μεθόδων και μέσων εκπαίδευσης δίνει ευελιξία στην εκπαίδευση, ενισχύει τις γνώσεις και τις ικανότητες των εκπαιδευομένων και τους ενθαρρύνει κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. Ο στόχος είναι η εκπαίδευση να αναφέρεται ατομικά σε κάθε έναν, να είναι ουσιαστική, και στο τέλος της διαδικασίας απόλυτα κατανοητή.

Η κάθε εκπαιδευτική ενότητα χωρίζεται σε 2 στάδια. Το στάδιο παρακολούθησης και στο στάδιο εφαρμογής. Τα στάδια αυτά ποικίλουν ανάλογα το είδος της εκπαίδευσης.

Για τα στάδια εφαρμογής είναι υπεύθυνοι είτε οι αρχηγοί της κάθε εκπαιδευτικής ενότητας είτε κάποιος εκπαιδευτής που δραστηριοποιείται στην περιφέρεια του εκπαιδευομένου.

Για την υλοποίηση και αξιολόγηση των σύγχρονων ή ασύγχρονων εξ αποστάσεως ενότητων οι εκπαιδευόμενοι χρησιμοποιούν ειδικές πλατφόρμες του ΣΕΠ (emathainoportal.gr / www.e-sep.eu/etraining/flex/public/trainee-login, www.e-sep.eu/etraining/eval/login). Ο κάθε εκπαιδευόμενος έχει τον δικό του προσωπικό φάκελο στο σύστημα, στον οποίο καταγράφονται τα στατιστικά του και η εκπαιδευτική του πρόοδος.

Στα παρακάτω κεφάλαιο αναλύεται το περιεχόμενη της κάθε εκπαιδευτικής ενότητας, όπως αυτό παρουσιάζεται στην επίσημη ιστοσελίδα του Σώματος Ελλήνων Προσκόπων (<https://www.sep.org/>).

Υπεύθυνος στο να συντονίζει, να καθοδηγεί και να δηλώνει τις εκπαιδευτικές ενότητες των ενήλικων στελεχών έχει οριστεί ο Αρχηγός του κάθε Συστήματος. Με τον προσωπικό του κωδικό, σε συνεννόηση πάντα με τους ενδιαφερόμενους, συμπληρώνει το εκπαιδευτικό τους πλάνο και τους δηλώνει στις εκπαιδευτικές ενότητες που θέλουν.

3.3.1 Προπαρασκευαστικός Κύκλος

Ο Προπαρασκευαστικός Κύκλος χωρίζεται σε 4 εκπαιδευτικές ενότητες που έχουν την μορφή δια ζώσης ή εξ αποστάσεως σεμιναρίου και e-learning. Ο εκπαιδευόμενος μπορεί να παρακολουθήσει τις ενότητες με όποια σειρά επιθυμεί. Πιο αναλυτικά:

A1. Προσκοπισμός: Η Εκπαιδευτική Ενότητα πραγματοποιείται μέσω δίωρης δια ζώσης η σύγχρονης εξ - αποστάσεως συνάντησης και δίνει την δυνατότητα στους συμμετέχοντες στο τέλος της διαδικασίας να είναι σε θέση να:

- Εξηγούν την Αποστολή και το Σκοπό του Προσκοπισμού και να περιγράφουν τα οκτώ στοιχεία της Προσκοπικής Μεθόδου.
- Διακρίνουν τα μέρη της Προσκοπικής Υπόσχεσης και να αναφέρεις τις λέξεις κλειδιά (Αρχές) των άρθρων του Νόμου του Προσκόπου.
- Παρουσιάζουν σε γενικές γραμμές την Ιστορία του Προσκοπισμού.

- Κατανοούν την θέση του ΣΕΠ μέσα στην Παγκόσμια Προσκοπική Κίνησης.

Στο στάδιο εφαρμογής ο εκπαιδευόμενος καλείται να απαντήσει και να ανεβάσει στην πλατφόρμα μια ερώτηση που αφορά τα όσα έμαθε.

A2. Παιγίδι – Τραγούδι: Υλοποιείται μόνο δια ζώσης και με την ολοκλήρωση οι συμμετέχοντες είναι σε θέση να:

- Εξηγούν και σχεδιάζουν παιχνίδια και τραγούδια κατάλληλα για διάφορους σκοπούς και να τα τοποθετούν σε κατάλληλο χρόνο μέσα στο πρόγραμμα
- Αναγνωρίζουν διάφορες πηγές παιχνιδιών-τραγουδιών και να αντιλαμβάνονται την ανάγκη τήρησης της δικής συλλογής.
- Αιτιολογούν τις κινήσεις που πρέπει να εκτελέσει κάποιος πριν κατά και μετά από ένα παιχνίδι-τραγούδι.
- Εξηγούν χρήσιμες και πρακτικές συμβουλές για να διευθύνουν σωστά ένα παιχνίδι-τραγούδι.

Στο στάδιο εφαρμογής ο εκπαιδευόμενος καλείται να στείλει ένα βίντεο στο οποίο θα παρουσιάζει σωστά ένα παιχνίδι ή τραγούδι στο προσκοπικό του τμήμα.

A3. Οργάνωση Διοίκηση ΣΕΠ και η Προσκοπική Εκπαίδευση: Υλοποιείται ασύγχρονα εξ - αποστάσεως καθώς ο εκπαιδευόμενος έχει την δυνατότητα να παρακολουθήσει σε δικό του χρόνο το εκπαιδευτικό υλικό της ενότητας (βίντεο-κείμενα). Με την ολοκλήρωση της ο εκπαιδευόμενοι είναι σε θέση να :

- Αναφέρουν την Νομική Υπόσταση του ΣΕΠ και να κατανοούν τα κείμενα του Οργανισμού και Κανονισμών.
- Εξηγούν τα καθήκοντα και τις υποχρεώσεις των Βαθμοφόρων του ΣΕΠ.
- Εξηγούν τα Βασικά Στάδια της Προσκοπικής Εκπαίδευσης.

Δεν υπάρχει στάδιο εφαρμογής.

A4 Προσκοπική Τεχνική: Υλοποιείται σε ένα διήμερο δια ζώσης και αποτελεί μια σημαντική ευκαιρία μάθησης των γνώσεων της Προσκοπικής Τεχνικής για τους νέους εθελοντές. Παρουσιάζονται στην ύπαιθρο γνώσεις και ικανότητες, που καθιστούν τη ζωή στο ύπαιθρο ελκυστική, άνεση και ασφαλή τόσο για τους ίδιους

όσο και για τα Τμήματά τους. Το στάδιο εφαρμογής της συγκεκριμένης ενότητας είναι η ίδια η εκδρομή.

4.3.2 Κύκλος Μεθοδολογίας

Ο κύκλος μεθοδολογίας χωρίζεται σε 10 εκπαιδευτικές ενότητες. Οι πρώτες 4 (B1-B4) είναι κοινές για όλους τους κλάδους, ενώ οι υπόλοιπες διαφέρουν ανάλογα τον κλάδο που δραστηριοποιείται ο κάθε εθελοντής. Οι εκπαιδευόμενοι πρέπει πρώτα να ολοκληρώσουν το στάδιο εφαρμογής των πρώτων τεσσάρων εννοιών, το οποίο ονομάζεται B30Λ ή Π ή Α ή Δ (εξ αποστάσεως ερωτηματολόγιο) και μετά να προχωρήσουν στις επόμενες ενότητες.

Πιο αναλυτικά:

B1 Αρχές Στην Πράξη: Υλοποιείται δια ζώσης ή σύγχρονα εξ - αποστάσεως και δίνει την δυνατότητα στους Εκπαιδευόμενους να είναι σε θέση να:

- Γνωρίζουν την Υπόσχεση, το Νόμο των Λυκόπουλων και των Προσκόπων καθώς και τα Ρητά των Κλάδων (όπου υπάρχουν).
- Διατυπώνουν πρακτικούς τρόπους, ανάλογους με την ηλικία των παιδιών, εφήβων και ενηλίκων, για την εφαρμογή των Αρχών (Υπόσχεση-Νόμος) μέσα από τις Δραστηριότητες του Προσκοπικού Προγράμματος.
- Περιγράφουν, καταγράφουν δημιουργούν μια δεξαμενή ιδεών δράσεων.
- Περιγράφουν δράσεις, ενέργειες, ιδέες που γίνονται πράξη στον Παγκόσμιο Προσκοπισμό και κάνουν πράξη τις βασικές αρχές της Φιλίας, Ειρήνης και Παγκόσμιας Συναδέλφωσης που περιέχονται στην έννοια του Παγκόσμιου Προσκοπισμού.
- Αναπτύσσουν την ικανότητα να εντάσσουν στο Προσκοπικό Πρόγραμμα του κάθε κλάδου τις κατάλληλες δράσεις, ώστε οι παραπάνω αρχές της Φιλίας, Ειρήνης και Παγκόσμιας Συναδέλφωσης να γίνουν βίωμα στα μέλη τους και

να τους διαμορφώσουν χαρακτήρα και συμπεριφορές που να συνάδουν με αυτές.

Στο στάδιο εφαρμογής ο εκπαιδευόμενος καλείται να απαντήσει και να ανεβάσει στην πλατφόρμα ερωτήσεις που αφορούν τα όσα έμαθε.

B2 Σύστημα Προσκοπικών Τμημάτων: Υλοποιείται ασύγχρονα εξ - αποστάσεως σε χρόνο του εκπαιδευομένων και τους δίνει τη δυνατότητα να είναι σε θέση να :

- Αναλύουν το Σύστημα Προσκοπικών Τμημάτων.
- Αναφέρουν τις προϋποθέσεις για την ίδρυση μιας Αγέλης- Ομάδας - Κοινότητας- Δίκτυο.
- Εξηγούν τη Δομή Οργάνωσης και τον τρόπο λειτουργίας των Τμημάτων σε σχέση με την Προσκοπική Μέθοδο και πως γίνεται πράξη σε κάθε ηλικιακή ομάδα παιδιών, εφήβων και νέων.
- Αναλύουν τις κοινές δράσεις και τον τρόπο συνεργασίας μεταξύ των τμημάτων.
- Αναφέρουν τον τρόπο που οι Ανιχνευτές - Δίκτυο βοηθάνε τα υπόλοιπα τμήματα του Συστήματος και την αξία που έχει αυτή η βοήθεια για την ανάπτυξη της Κίνησης.

Δεν υπάρχει στάδιο εφαρμογής.

B3 Χαρακτηριστικά Ηλικίας: Υλοποιείται ασύγχρονα εξ - αποστάσεως σε χρόνο του εκπαιδευομένων και τους δίνει τη δυνατότητα να είναι σε θέση να :

- Αναγνωρίζουν τα χαρακτηριστικά ηλικίας, τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των παιδιών του τμήματος τους.
- Αναλύουν πως τα χαρακτηριστικά, οι ανάγκες και τα ενδιαφέροντα μεταβάλλονται με την ηλικία τους
- Εξηγούν πως τα χαρακτηριστικά επηρεάζονται από το κοινωνικό περιβάλλον των παιδιών
- Βρίσκουν ιδέες δράσεων, παιχνίδια, δραστηριότητα, στοιχεία προγράμματος που μπορούν να εντάξουν στο πρόγραμμα του τμήματος τους και κάνουν πράξη τα χαρακτηριστικά ηλικίας των παιδιών του τμήματος.

B6 Σύστημα Προόδου: Υλοποιείται δια ζώσης ή σύγχρονα εξ - αποστάσεως κατά Κλάδο με διαφορετικό θεματολόγιο και με διαφορετική μέθοδο Σταδίου Εφαρμογής.

Ειδικότερα :

- Στον Κλάδο Λυκοπούλων εξηγούνται τα Κριτήρια Αξιολόγησης η Αναγνώριση Προσπάθειας και οι Ερασιτεχνικές Ασχολίες.
- Στον Κλάδο Προσκόπων αναλύονται το Πρόγραμμα Προόδου.
- Στον Κλάδο Ανιχνευτών αναλύονται τα στάδια της Προόδου του Ανιχνευτή.
- Στον Κλάδο Προσκοπικού Δικτύου αναλύεται Το Σύστημα Προόδου του Μέλους του Τμήματος.

B7 Προγραμματισμός - Δράσεις Τμημάτων: Υλοποιείται δια ζώσης ή σύγχρονα εξ - αποστάσεως κατά Κλάδο και οι Εκπαιδευόμενοι ανάλογα τον Κλάδο εκπαιδεύονται :

- Στον Κλάδο Λυκοπούλων στο Κύκλο Αγέλης, τον Ετήσιο Προγραμματισμό, Το μηνιαίο θέμα και το είδος των δράσεων.
- Στον Κλάδο Προσκόπων στους Στόχους Ομάδας, το Μηνιαίο Πρόγραμμα, τις Δράσεις της Ομάδας, Επιλογή Παιδαγωγικών Στόχων
- Στον Κλάδο Ανιχνευτών στον Προγραμματισμό στην Κ.Α. στα Είδη των Δράσεων - Μ.Δ.Υ. και τις Δράσεις Εξωτερικού
- Στον Κλάδο του Προσκοπικού Δικτύου στον Προγραμματισμό και τις Δράσεις στο Π.Δ.

B8 Υποστήριξη Προγράμματος: Υλοποιείται κατά κλάδο δια ζώσης ή σύγχρονα εξ αποστάσεως και ο εκπαιδευόμενος στο τέλος της Ενότητας είναι σε θέση να γνωρίζει διάφορα ιδιαίτερα θέματα του Κλάδου που δραστηριοποιείται.

B9 Εκδρομή - Πολυήμερη Δράση: Υλοποιείται μόνο δια ζώσης σε μορφή μονοήμερης εκδρομής και με την ολοκλήρωση αυτής της εκπαιδευτικής ενότητας, οι εκπαιδευόμενοι θα πρέπει να είναι σε θέση να πραγματοποιήσουν μία δράση σε φυσικό περιβάλλον κατόπιν της παρακάτω βιωματικής διαδικασίας.

Λυκόπουλα: Πραγματοποιείται μια Μονοήμερη Δράση σε φυσικό περιβάλλον και τις δύο τελευταίες ώρες αναλύεται ο τρόπος που υλοποιεί η Αγέλη Λυκόπουλων τις αντίστοιχες δράσεις.

Πρόσκοποι: Πραγματοποιείται μια Μονοήμερη Δράση σε φυσικό περιβάλλον και τις δύο τελευταίες ώρες αναλύεται ο τρόπος που υλοποιεί η Ομάδα Προσκόπων τις αντίστοιχες δράσεις.

B10 Δράση Περιβάλλοντος Πόλης: Υλοποιείται κατά κλάδο δια ζώσης ή σύγχρονα εξ αποστάσεως και ο εκπαιδευόμενος στο τέλος της Ενότητας είναι σε θέση να γνωρίζει διάφορα ιδιαίτερα θέματα του Κλάδου που δραστηριοποιείται.

Λυκόπουλα: Πραγματοποιείται μια Δράση Περιβάλλοντος Πόλης όπου οι εκπαιδευόμενοι συμμετέχουν σαν μια Αγέλη Λυκόπουλων. Την τελευταία ώρα αναλύουν και κατανοούν τον τρόπο που οργανώνονται και υλοποιούνται τέτοιου είδους δράσεις

Πρόσκοποι: Πραγματοποιείται μια Δράση Περιβάλλοντος Πόλης ή ένα Παιχνίδι Πόλης όπου οι εκπαιδευόμενοι συμμετέχουν ενταγμένοι σε Ενωμοτίες. Την τελευταία ώρα αναλύουν και κατανοούν τον τρόπο που οργανώνονται και υλοποιούνται τέτοιου είδους δράσεις.

B11 Εκδρομή - Δράση σε Αστικό Πεδίο - Κοινωνική Προσφορά: Κοινό περιεχόμενο με το B10 μόνο που αφορά τον κλάδο Ανιχνευτών και το Προσκοπικό Δίκτυο.

3.3.2.1 Αντιμετώπιση προβλημάτων

Στον Κύκλο Μεθοδολογίας υπήρξαν αρκετά προβλήματα κατά τους πρώτους χρόνους υλοποίησης της Ευέλικτης Εκπαίδευσης τα οποία λύθηκαν άμεσα. Πιο αναλυτικά διευκρινιστικές ποιες ενότητες πρέπει να παρακολουθούν όσοι είχαν ήδη περάσει κάποια βασική σχολή άλλου κλάδου και έγινε μια προσπάθεια ομαδοποίησης των ενοτήτων (B5 – B8) για εξοικονόμηση χρόνου.

Έτσι λοιπόν, όσοι εκπαιδευόμενοι έχουν ολοκληρώσει κάποια βασική σχολή για να προχωρήσουν την εκπαίδευσή τους σε άλλο κλάδο αρκεί να ολοκληρώσουν το στάδιο εφαρμογής του κλάδου που τους ενδιαφέρει (B30) και να προχωρήσουν στις επόμενες ενότητες. Επιπλέον οι δημιουργήθηκε μια νέα ενότητα η (B40 Λ ή Π ή Α ή Δ) ή οποία υλοποιείται σε δύο μονοήμερα και περιλαμβάνει τις εκπαιδευτικές ενότητες (B5-B8).

3.4 Κύκλος Κατασκηνωτικής Τεχνικής / Μεγάλων Δράσεων / Ταξίδι

Ο κύκλος αυτός χωρίζεται σε 7 εκπαιδευτικές ενότητες, οι πρώτες 5 είναι κοινές για όλους τους κλάδους (Κ1-Κ5) και οι υπόλοιπες 2 διαφοροποιούνται ανάλογα τον κλάδο. Οι εκπαιδευόμενοι πρέπει πρώτα να περάσουν το στάδιο εφαρμογής των πρώτων 5 ενοτήτων που ονομάζεται Κ30 (ερωτηματολόγιο) και έπειτα να συνεχίσουν με τις υπόλοιπες.

Κ1 Προετοιμασία για την Κατασκήνωση Παιδιών, Βαθμοφόρων, Γονέων και η Παιδαγωγικής της Αξίας: Υλοποιείται δια ζώσης ή σύγχρονα εξ αποστάσεως και δίνει την δυνατότητα στους Εκπαιδευόμενους να είναι σε θέση να :

- Αναλύουν την Παιδαγωγική Αξίας της Κατασκήνωσης ή της ΜΔΥ και τα ωφελεί αυτής στα μέλη του τμήματος.
- Καταγράφουν τα στοιχεία για την σωστή Προετοιμασία των Παιδιών Νέων για την υλοποίηση μιας Κατασκήνωσης ή ΜΔ.
- Αναφέρουν τον τρόπο που προετοιμάζουμε και ενημερώνουμε τους γονείς των παιδιών για μια Κατασκήνωση.
- Βρίσκουν και αναλύουν τα σημεία προσοχής για την χρήση Στελεχών άλλων Τμημάτων και Γονέων στο επιτελείο μιας Κατασκήνωσης.

Κ2 Φάκελος Δράσεων - Άδεια - Αργές - Δημόσιες Σχέσεις - Φάκελος Κατασκήνωσης:

Υλοποιείται ασύγχρονα εξ-αποστάσεως και δίνει την δυνατότητα στους εκπαιδευόμενους να είναι σε θέση να :

- Αναγνωρίζουν και επισημαίνουν τα στοιχεία που πρέπει να συλλέξουν για να συμπληρώσουν τον Φάκελο μιας Κατασκήνωσης.
- Προετοιμάζουν τον Φάκελο μιας Κατασκήνωσης ή ΜΔΥ για να πάρουν την σχετική άδεια για την υλοποίηση της.
- Αναφέρουν τι κάνουμε μετά την Κατασκήνωση για να κλείσει η δράση.

- Αναφέρουν στις τρεις φάσεις του πριν κατά και μετά μιας Κατασκήνωσης ή ΜΔΥ και πως γίνονται πράξη οι Δημόσιες Σχέσεις.
- Συζητούν τις αρμοδιότητες όλων των Στελεχών, σε όλα τα κλιμάκια που εμπλέκονται στην έγκριση για την υλοποίηση.

Κ3 Διαιτολόγιο Ποσοτολόγιο Δράσεων

Υλοποιείται ασύγχρονα εξ - αποστάσεως σε χρόνο του εκπαιδευομένων και τους δίνει τη δυνατότητα να είναι σε θέση να :

- Αναγνωρίζουν τους κανόνες για σωστή και υγιεινή διατροφή των παιδιών, εφήβων, νέων.
- Σχολιάζουν την Διατροφική Πυραμίδα και κατανοούν τις ομάδες τροφών, την ποικιλίας τους και τις ελάχιστες μερίδες που πρέπει να λαμβάνει καθημερινά ένας άνθρωπος.
- Δημιουργούν ένα σωστό διαιτολόγιο ανάλογα το είδος της δράσης και το τμήμα που δραστηριοποιούνται.
- Αναλύουν τους κανόνες που πρέπει να προσέξουν ΠΡΙΝ ΚΑΤΑ ΜΕΤΑ μιας Κατασκήνωσης ή ΜΔΥ σε σχέση με το διαιτολόγιο και την αγορά - συντήρηση των τροφών.
- Δημιουργούν το αντίστοιχο ποσοτολόγιο τροφίμων για ένα συγκεκριμένο διαιτολόγιο.
- Αναγνωρίζουν επιπλέον στοιχεία που πρέπει να προσεχθούν σε μια Κατασκήνωση ή ΜΔΥ σχετικά με την διατροφή των συμμετεχόντων
- Κατανοούν το Μαγείρεμα από Παιδιά , την Παιδαγωγική του Αξία και τα Θέματα Ασφαλείας που προκύπτουν.

Κ4. Υγιεινή και Ασφάλεια Δράσεων: Υλοποιείται ασύγχρονα εξ - αποστάσεως σε χρόνο του εκπαιδευομένων και τους δίνει τη δυνατότητα να είναι σε θέση να :

Καθαριότητα των συμμετεχόντων.

- Υγιεινή του Χώρου.
- Ασφάλεια των Παιδιών.
- Ασφάλεια του Χώρου.
- Φαρμακείο.
- Πυρκαγιά στην Κατασκήνωση.

- Εξηγούν τα μέτρα που πρέπει να λαμβάνει υπόψη του κάθε τμήμα για να κινηθεί με ασφάλεια στην θάλασσα ή στο βουνό.
- Εξηγούν την σημασία της σωστής ξεκούρασης και ύπνου των συμμετεχόντων σε μια δράση ανάλογα το πρόγραμμα.
- Δημιουργούν ανάλογα το τμήμα και είδος της δράσης, πλάνα ενεργειών - κινήσεων σε επείγουσες καταστάσεις.

K5. Οικονομικά Δράσεων: Υλοποιείται ασύγχρονα εξ - αποστάσεως σε χρόνο του εκπαιδευομένων και τους δίνει τη δυνατότητα να είναι σε θέση να :

Αναφέρουν ανάλογα το τμήμα και το είδος της δράσης που οργανώνουν, πως διαχειρίζονται τα οικονομικά της στοιχεία και πως συνεργάζονται με τον Αρχηγό Συστήματος και την ΕΚΣ.

- Εξηγούν πως διαχειρίζονται στις Κοινότητες Ανιχνευτών και το Προσκοπικό Δίκτυο τα οικονομικά τα ίδια τα παιδιά, νέοι.
- Δημιουργούν ανάλογα το είδος της δράσης οικονομικούς προϋπολογισμούς και απολογισμούς.
- Εξηγούν πως από ένα συγκεκριμένο διαιτολόγιο - ποσοτολόγιο μιας δράσης μπορούν να βρουν το οικονομικό κόστος για την διατροφή των συμμετεχόντων.

K6. Προκατασκήνωση / Υλικό, Χώρος και κατασκευές ανέσεων: Υλοποιείται δια ζώσης ή σύγχρονα εξ – αποστάσεως. Με την ολοκλήρωση αυτής της εκπαιδευτικής ενότητας οι εκπαιδευόμενοι θα πρέπει να είναι σε θέση ανάλογα τον κλάδο να:

Λοκόπουλα

- Αναλύουν την σημασία της Προ-κατασκήνωσης για την σωστή λειτουργία της Κατασκήνωσης.
- Εξηγούν τις ενέργειες – εργασίες που πρέπει να γίνουν σε μια προ κατασκήνωση.
- Αναλύουν τον Χώρο της Κατασκήνωσης και εξηγούν τον τρόπο που θα «στηθεί» η κατασκήνωση.
- Αναφέρουν στοιχεία και σημεία προσοχής για μια σωστά οργανωμένη κατασκήνωση που θα διασφαλίσει στους Κατασκηνωτές άνεση, ασφάλεια κινήσεων και σωστή υγιεινή.

- Μαθαίνουν να φτιάχνουν κατασκευές ανέσεων και τι ενέργειες πρέπει να γίνουν κατά το πριν – κατά - μετά σε σχέση με το υλικό της Κατασκήνωσης και την σωστή συντήρηση του.

Πρόσκοποι

- Αναλύουν την σημασία της Προ κατασκήνωσης για την σωστή λειτουργία της Κατασκήνωσης.
- Εξηγούν τις ενέργειες – εργασίες που πρέπει να γίνουν σε μια προ κατασκήνωση.
- Αναλύουν τον Χώρο της Κατασκήνωσης και εξηγούν τον τρόπο που θα «στηθεί» η κατασκήνωση.
- Αναφέρουν στοιχεία και σημεία προσοχής για μια σωστά οργανωμένη κατασκήνωση που θα διασφαλίσει στους Κατασκηνωτές άνεση, ασφάλεια κινήσεων και σωστή υγιεινή.
- Μαθαίνουν να φτιάχνουν κατασκευές ανέσεων και τι ενέργειες πρέπει να γίνουν κατά το πριν – κατά - μετά σε σχέση με το υλικό της Κατασκήνωσης και την σωστή συντήρηση του.
- Εξηγούν το Ενωμοτιακό Υλικό που χρειάζεται μια Ενωμοτία σε μια Κατασκήνωση και τις ενέργειες που πρέπει να κάνουν για την σωστή συντήρηση τους κατά το πριν – κατά – μετά.

Ανιχνευτές - Δίκτυο

- Αναλύουν τον Χώρο της Μεγάλης Δράσης Υπαίθρου και εξηγούν τον τρόπο που θα κινηθεί η Κοινότητα ή το Προσκοπικό Δίκτυο ανάλογα το είδος (Κινητή ή Σταθερή).
- Αναφέρουν στοιχεία και σημεία προσοχής για μια σωστά οργανωμένη κατασκήνωση που θα διασφαλίσει στους Ανιχνευτές ή τα μέλη του Προσκοπικού Δικτύου άνεση, ασφάλεια κινήσεων και σωστή υγιεινή.
- Εξηγούν το υλικό που χρειάζεται για Μεγάλη Δράση Υπαίθρου για τις Κοινότητες Ανιχνευτών και Προσκοπικό Δίκτυο.

Κ7. Ο Προγραμματισμός στην Κατασκήνωση ή Μ.Δ.Υ: Υλοποιείται με μορφή διήμερης εκδρομής ανά κλάδο και δίνει την δυνατότητα στους εκπαιδευόμενους να ζήσουν ανάλογα τον κλάδο που δραστηριοποιούνται μερικές κατασκηνωτικές ημέρες

και να μάθουν να φτιάχνουν ένα ελκυστικό και χρήσιμο πρόγραμμα Κατασκίνωσης ή Μ.Δ.Υ. ή Μ.Σ.Δ.

3.3.3.1 Αντιμετώπιση προβλημάτων

Παρουσιάστηκαν παρόμοια προβλήματα με τον Κύκλο Μεθοδολογίας τα οποία αντιμετωπίστηκαν με την ίδια λογική. Πιο αναλυτικά, οι κάτοχοι της παλιάς σχολής κατασκηνωτικής τεχνικής κάποιου άλλου κλάδου ολοκληρώνουν μόνο το στάδιο εφαρμογής των (Κ1-Κ5) το Κ50 (ερωτηματολόγιο) και στη συνέχεια συνεχίζουν με τις υπόλοιπες ενότητες. Επιπλέον, συνηθίζεται οι εκπαιδευτές Κ6 και Κ7 να γίνονται σε ένα κοινό Σαββατοκύριακο προς διευκόλυνση των εκπαιδευομένων.

3.4 Κύκλος Διακριτικού Δάσους

Ο κύκλος διακριτικού δάσους βρίσκεται ακόμα σε μεταβατικό στάδιο όσον αφορά την ευελιξία στον τρόπο υλοποίησης του. Έχει λοιπόν χωριστεί σε 5 εκπαιδευτικές ενότητες, ωστόσο οι πρώτες 4 υλοποιούνται όλες μαζί δια ζώσης με κοινό τρόπο και θεματολογία όπως η παλιά Σχολή Διακριτικού Δάσους. Πιο αναλυτικά τα περιεχόμενα της κάθε ενότητας είναι τα εξής:

Δ1 Ιδεολογική Ολοκλήρωση Σκοπού και Αποστολής Προσκοπισμού:

Σε αυτή την ενότητα οι εκπαιδευόμενοι συζητούν και μελετούν τα εξής θέματα:

- Η αποστολή και το όραμα του προσκοπισμού.
- Κύρια χαρακτηριστικά προσκοπικής κίνησης και ο παιδαγωγικός του ρόλος.
- Προσκοπικό πρόγραμμα για παιδιά και νέους.
- Οι θέσεις του προσκοπισμού πάνω στα κρίσιμα κοινωνικά ζητήματα.
- Πως οι αρχές του προσκοπισμού γίνονται διαχρονικές αξίες της κοινωνίας.
- Πως γίνεται πράξη η έκφραση των αρχών του προσκοπισμού μέσα στο προσκοπικό πρόγραμμα.
- Οι πηγές της προσκοπικής κίνησης.

Δ2 Σύγχρονα παιδαγωγικά συστήματα και η Παιδαγωγική Διάσταση του Προσκοπισμού:

Σε αυτή την ενότητα οι εκπαιδευόμενοι συζητούν και μελετούν τα εξής θέματα:

- Κλασσικές παιδαγωγικές θεωρίες.
- Σύγχρονες παιδαγωγικές προσεγγίσεις στην εκπαίδευση των νέων.
- Τεκμηρίωση της προσκοπικής μεθόδου.
- Τρόποι και μέθοδοι εφαρμογής της προσκοπικής μεθόδου ανά κλάδο.
- Τα εργαλεία των κλάδων.

Δ3 Ηγεσία Διοίκηση και Αποτελεσματική Επικοινωνία:

Σε αυτή την ενότητα οι εκπαιδευόμενοι συζητούν και μελετούν τα εξής θέματα:

- Προσόντα του ηγέτη ενηλίκων.
- Ευθύνες υποχρεώσεις και δικαιώματα ενηλίκων και αρχηγών τμημάτων.
- Δημιουργική επικοινωνία.
- Δυναμική της ομάδας.
- Διαχείριση κρίσεων.
- Δημόσιες σχέσης.
- Εικόνα στη κοινωνία.
- Συνεργασία με γονείς.

Δ4 Προσκοπισμός και Σύγχρονα κοινωνικά θέματα της Ελληνικής Κοινωνίας

Σε αυτή την ενότητα οι εκπαιδευόμενοι συζητούν και μελετούν τα εξής θέματα:

- Σύγχρονα κοινωνικά θέματα που απασχολούν την κοινωνία.
- Επιρροή του κοινωνικού περιγυρου στην ανάπτυξη των παιδιών, εφήβων και νέων.
- Προσκοπικό πρόγραμμα, κοινωνική συνεργασία και προσφορά.

Δ5 Στάδιο Μελέτης και Υλοποίησης Πτυχιακής Εργασίας

Το συγκεκριμένο στάδιο έχει διάρκεια ως και 6 μήνες. Ο εκπαιδευόμενος σε συνεργασία με κάποιον σύμβουλο εκπαιδευτή υλοποιεί μια εργασία σε μορφή πτυχιακής πάνω σε κάποιο συγκεκριμένο θέμα που δίνεται από την Εφορία Εκπαίδευσης.

3.5 Κύκλος Ηγεσίας

Ο κύκλος ηγεσίας περιέχει 3 διαφορετικούς υπο-κύκλους εκπαιδευτικών ενοτήτων που απευθύνονται στους διαφορετικούς ηγετικούς ρόλους που μπορεί να έχει ο κάθε εκπαιδευόμενος. Πιο αναλυτικά:

Για τους **Αρχηγούς Τμημάτων** υπάρχουν οι εξής εκπαιδευτικές ενότητες:

H2 Ηγεσία: Υλοποιείται δια ζώσης ή σύγχρονα εξ – αποστάσεως και στο τέλος της παρακολούθησης της, οι εκπαιδευόμενοι είναι σε θέση να :

- Αναλύουν τα καθήκοντα και τις υποχρεώσεις του Αρχηγού Τμήματος στη Λειτουργία του Τμήματος, καθώς και την σπουδαιότητα βελτίωσης τους ως άτομο και ως Βαθμοφόρος.
- Αξιολογούν το ρόλο και την υποχρέωση του Αρχηγού Τμήματος να παρέχει προσωπική βοήθεια προς τα μέλη του τμήματος που διοικεί.
- Ερμηνεύουν τον ορισμό του Ηγέτη και τον συγκρίνουν με τον Αρχηγό Τμήματος.
- Διατυπώνουν τις αρχές μιας αποτελεσματικής Ηγεσίας.
- Συγκρίνουν διαφόρους τύπους ηγετών.
- Αναλύουν τον ορισμό *Ηγεσία Στην Πράξη*.

H3 Κοινωνία: Υλοποιείται δια ζώσης ή σύγχρονα εξ – αποστάσεως και στο τέλος της παρακολούθησης της, οι εκπαιδευόμενοι είναι σε θέση να :

- Αναλύουν την αναγκαιότητα συμμετοχής του Προσκοπικού Τμήματος στη ζωή του κοινωνικού συνόλου που ζει και κινείται.
- Αναγνωρίζουν πως οι δράσεις προσφοράς επηρεάζουν την ζωή των μελών του Τμήματος και καθορίζουν τη συμπεριφορά τους αλλά και την προσωπικότητα τους.
- Αναφέρουν πως οι δράσεις προσφοράς και συνεργασίας με κοινωνικούς φορείς βοηθάνε την Εικόνα του Προσκοπισμού.
- Γράφουν ιδέες για δράσεις που κάνουν πράξη την εξωστρέφεια

- Εξηγούν τον τρόπο επικοινωνίας με φορείς και επιμελούνται ενημερωτικά έντυπα και επιστολές που έχουν καλή αισθητική και ακολουθούν τους κανόνες καλής και σωστής επικοινωνίας.

Για τους Αρχηγούς Συστημάτων υπάρχουν οι εξής 8 εκπαιδευτικές ενότητες:

E1 Οι Ενήλικες στον Προσκοπισμό και η Ανάπτυξη του Ενήλικου Δυναμικού του: Υλοποιείται ασύγχρονα εξ – αποστάσεως και στο τέλος της παρακολούθησης της, οι εκπαιδευόμενοι είναι σε θέση να :

- Αναγνωρίζουν ότι ένα από τα συστατικά της Προσκοπικής Μεθόδου είναι η υποστήριξη των Ενηλίκων και υλοποιείται και προς το που παρέχεται.
- Αιτιολογούν γιατί ένας ενήλικας θέλει ή δέχεται να γίνει Στέλεχος και ποιες είναι οι ανάγκες και οι προσδοκίες του.
- Αναφέρουν τι θέλει το ΣΕΠ από έναν Ενήλικα.
- Αναλύουν τον κύκλο ζωής ενός Ενήλικα στην Προσκοπική Κίνηση και να κατανοούν ότι ποτέ δεν ολοκληρώνεται.
- Προτείνουν τρόπους εξεύρεσης και προσέλκυσης Ενηλίκων Στελεχών.

E2 Οργάνωση Διοίκηση Συστήματος - Εκπαίδευση Ενηλίκων Στελεχών - Ηλεκτρονική Διαχείριση: Υλοποιείται ασύγχρονα εξ – αποστάσεως και στο τέλος της παρακολούθησης της, οι εκπαιδευόμενοι είναι σε θέση να :

- Εξηγούν τον τρόπο οργάνωσης του Συστήματος.
- Αναλύουν τον Κανονισμό Διοίκησης Λειτουργίας και Οργάνωσης ΣΕΠ.
- Αναλύουν το έργο και το ρόλο του Αρχηγού Συστήματος.
- Αναλύουν τον Κανονισμό Λειτουργίας Επιτροπής Κοινωνικής Συμπράτασης και της Ένωσης Παλαιών Προσκόπων.
- Εξηγούν την Οργάνωση και Λειτουργία της Προσκοπικής Εστίας.
- Αναλύουν την διαδικασία της Εκπαίδευσης των Ενηλίκων Στελεχών.
- Έχουν μάθει τη λειτουργία των ηλεκτρονικών προγραμμάτων esep etraining.

E3 6 Τομείς Προσκοπικού Έργου Σχέδιο - Προγραμματισμός και Σχέδιο Δράσης - Κριτήρια Αξιολόγησης: Υλοποιείται δια ζώσης ή σύγχρονα εξ – αποστάσεως. Η εκπαίδευση με παραστατικό τρόπο μαθαίνει στους εκπαιδευόμενους μια μέθοδο

προγραμματισμού του Προσκοπικού Συστήματος. Η εφαρμογή των 6 Τομέων Προσκοπικού Έργου, τα Κριτήρια Αξιολόγησης του Προσκοπικού Συστήματος είναι μερικά από τα Εργαλεία που μπορεί να χρησιμοποιήσει ο Αρχηγός Συστήματος για να ετοιμάσει ένα Σχέδιο Δράσης με ενέργειες που καλύπτουν συγκεκριμένους στόχους.

E4 Υποστήριξη Προσκοπικού Προγράμματος - Μεθοδολογία Κλάδων και

Ειδικοτήτων: Υλοποιείται δια ζώσης ή σύγχρονα εξ – αποστάσεως και στο τέλος της παρακολούθησης της, οι εκπαιδευόμενοι είναι σε θέση να :

- Εξηγούν ποιες διαδικασίες ελέγχουν και εγκρίνουν σε σχέση με τις δράσεις που κάνει το κάθε τμήμα.
- Αναλύουν την Προσκοπική Πρόοδο των παιδιών ανάλογα το τμήμα που δραστηριοποιούνται.
- Αιτιολογούν την Διαβάθμιση του Προσκοπικού Προγράμματος σε κάθε ηλικία και πως αυτό εναλλάσσεται .
- Αναφέρουν τις Δράσεις που έχει ευθύνη ο Αρχηγός Συστήματος.
- Εξηγούν και αναλύουν τα βασικά χαρακτηριστικά που εντοπίζουν διαβάζοντας ένα πρόγραμμα δράσης ενός τμήματος.

E5 Διαχείριση Ανθρώπινου Δυναμικού - Ομαδική Εργασία - Λήψη Αποφάσεων –

Διαπραγματεύσεις: Υλοποιείται δια ζώσης ή σύγχρονα εξ – αποστάσεως και στο τέλος της παρακολούθησης της, οι εκπαιδευόμενοι είναι σε θέση να :

- Αναγνωρίζουν θέματα και κανόνες ορθής Διαχείρισης του Ανθρώπινου Δυναμικού.
- Σχεδιάζει και αναπτύσσει στρατηγικές για την σωστή Διαδοχή των Ενηλίκων Στελεχών που αναλαμβάνουν ή θα αναλάβουν ρόλο Αρχηγού Τμήματος, Συστήματος ή Εφόρου.
- Εξηγούν τη δυναμική της Ομάδας και τη δυνατότητα να επιτευχθούν στόχοι
- Αναφέρουν τα συμβούλια που πρέπει να γίνονται στα πλαίσια λειτουργίας του Συστήματος.
- Αιτιολογούν τους σκοπούς και τους στόχους των Συμβουλίων.

- Ερμηνεύουν τις συμπεριφορές των Βαθμοφόρων και να μπορούν να διαχειρίζονται αρνητικές καταστάσεις μέσω της επιτυχούς διαπραγμάτευσης.
- Κατευθύνουν τις Ομάδες Εργασίας για την επίτευξη των στόχων.

E6 Ασφάλεια Μελών, Μέσων, Δράσεων και Υγιεινή Χώρων: Υλοποιείται ασύγχρονα εξ – αποστάσεως και στο τέλος της παρακολούθησης της, οι εκπαιδευόμενοι είναι σε θέση να :

- Κατανοούν τα Δικαιώματα των Παιδιών και πως αυτά καθορίζουν την έννοια της Ασφάλειας των ανηλίκων.
- Αναλύουν τι σημαίνει Ασφάλεια Μελών του ΣΕΠ με την αποτροπή κάθε μορφή βίας και την δημιουργία ενός ασφαλούς περιβάλλοντος.
- Εξηγούν τους τρόπους και μεθόδους που διασφαλίζουν την ασφάλεια των μελών μέσα στη ζωή του Συστήματος.
- Ελέγχους εάν είναι λυμένα όλα τα θέματα υγιεινής και ασφάλειας στη ζωή του Συστήματος.
- Αναλύουν την ασφάλεια από την σωστή χρήση και συντήρηση των μέσων και των υλικών που χρησιμοποιούμε εντός και εκτός εστίας.
- Εξηγούν την διαδικασία Ασφάλισης των μελών του ΣΕΠ.
- Κατανοούν τον τρόπο διαχείρισης Κρίσεων.

E7. Εξωστρέφεια Επικοινωνία - Κοινωνικές Σχέσεις και Συνεργασία:

Υλοποιείται ασύγχρονα εξ – αποστάσεως και στο τέλος της παρακολούθησης της, οι εκπαιδευόμενοι είναι σε θέση να :

- Εξηγούν πως η εξωστρέφεια της κίνησης γίνεται πράξη μέσα από το Σύστημα και ποιοι είναι οι αποδέκτες του.
- Παρουσιάζουν τρόπους συνεργασίας με άλλους φορείς.
- Αναφέρουν ιδέες για κοινωνικές δράσεις που μπορούν να γίνουν μέσα στο Προσκοπικό Σύστημα.

- Αξιολογούν πως προβάλλεται ο Προσκοπισμός μέσα από τις δράσεις του Συστήματος και αναφέρουν ιδέες για δράσεις του Συστήματος που ενισχύουν την εικόνα του Προσκοπισμού στην κοινωνία που βρίσκεται το Σύστημα.
- Πρωτόκολλο επικοινωνίας με αρχές – τελετές.
- Σχεδιάζουν έντυπα αλληλογραφίας - αφίσες - διαφήμιση δράσεων / ενεργειών.
- Αναλύουν τον τρόπο για επιτυχημένες επαφές με φορείς και τον τρόπο οργάνωσης εκδηλώσεων.
- Αναγνωρίζουν τα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης σαν μέσα προβολής.

E8 Ο Κανονισμός Οικονομικής Διαχείρισης και Ελέγχου και η εφαρμογή του

από την Ε.Κ.Σ.: Υλοποιείται δια ζώσης ή σύγχρονα εξ – αποστάσεως και στο τέλος της παρακολούθησης της, οι εκπαιδευόμενοι είναι σε θέση να :

- Αναφέρουν τον τρόπο που λειτουργεί η Ε.Κ.Σ. του Συστήματος π.χ. σκοπός, πώς ιδρύεται, μέλη καθήκοντα, αρμοδιότητες, τρόπος λειτουργίας κοκ.
- Εξηγούν τον τρόπο που εφαρμόζεται ο ΚΟΔΕ από την Ε.Κ.Σ.
- Καταγράφουν ιδέες για δράσεις εξεύρεσης πόρων.
- Εξηγούν τον τρόπο που υλοποιείται ο έλεγχος των ΕΚΣ των υφιστάμενων κλιμακίων.

Για τους **Διοικητικούς Εφόρους** υπάρχουν οι 3 εκπαιδευτικές ενότητες:

Z1 Οργάνωση Διοίκησης και Λειτουργίας Εφορείας:

Υλοποιείται δια ζώσης ή σύγχρονα εξ – αποστάσεως και στο τέλος της παρακολούθησης της, οι εκπαιδευόμενοι είναι σε θέση να :

- Αναγνωρίζουν τα συστατικά των Εφορειών και τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας του "γραφείου"
- Εξηγούν τα καθήκοντα και το ρόλο του Περιφερειακού Εφόρου
- Εξηγούν τα καθήκοντα και τις αρμοδιότητες των Εφόρων της Π.Ε.
- Αναπτύσσουν τον τρόπο και τα στάδια διοργάνωσης Συνεδρίων
- Αναφέρουν τον τρόπο ανάδειξης των Περιφερειακών Εφόρων
- Αναφέρουν τον τρόπο ανάδειξης των μελών της Γενικής Συνέλευσης

- Ακολουθούν τις οδηγίες για τον τρόπο Έκδοσης των Εντολών Διοικήσεως χρησιμοποιώντας το ηλεκτρονικό σύστημα eΣΕΠ και έχουν μάθει γενικότερα την χρήση των ηλεκτρονικών προγραμμάτων.

Z2 Υποστήριξη Προσκοπικού Προγράμματος: Υλοποιείται δια ζώσης ή σύγχρονα εξ – αποστάσεως και στο τέλος της παρακολούθησης της, οι εκπαιδευόμενοι είναι σε θέση να :

- Αναγνωρίζουν τις εκπαιδευτικές ανάγκες των βαθμοφόρων των υφιστάμενων κλιμακίων και να βρίσκουν τρόπους επίλυσης.
- Αναφέρουν ποιες είναι οι κοινές δραστηριότητες των Τμημάτων μεταξύ Συστημάτων και πως υλοποιούνται αυτές.
- Εξηγούν την σκοπιμότητα της Προσκοπικής Κατασκήνωσης και τον τρόπο οργάνωσης και υλοποίηση της.

Z3. Η Ανάπτυξη και η Επέκταση της Κίνησης: Υλοποιείται δια ζώσης ή σύγχρονα εξ – αποστάσεως και στο τέλος της παρακολούθησης της, οι εκπαιδευόμενοι είναι σε θέση να :

- Αντιληφθούν ότι ανάπτυξη της Κίνησης είναι απαραίτητη για τη διατήρησή της στην πρωτοπορία μεταξύ των εθελοντικών οργανώσεων της χώρας μας.
- Κατανοήσουν τους όρους "ποσοτική" και "ποιοτική" ανάπτυξη και τη μεταξύ τους αλληλεξάρτηση
- Βρίσκουν τους τρόπους που συμβάλουν στην Ανάπτυξη των Βαθμοφόρων
- Αναγνωρίζουν το ρόλο και την ευθύνη κάθε μέλους της Κίνησης και των Κλιμακίων στην Ανάπτυξη της Κίνησης
- Σχεδιάζουν ένα πρόγραμμα Ανάπτυξης της Προσκοπικής Κίνησης στην Π.Ε.
- Μάθουν να αξιολογούν και να αξιοποιούν τα Στατιστικά Στοιχεία του eΣΕΠ και αναγνωρίζουν κινήσεις που ενισχύουν την ανάπτυξη.

3.6 Εκπαιδεύσεις Ειδικοτήτων και Λοιπές βοηθητικές Εκπαιδευτικές Ενότητες.

Ανάλογα με την περιοχή που δραστηριοποιούνται, κάποια προσκοπικά συστήματα έχουν την δυνατότητα να ενασχοληθούν σε βάθος με κάποια «ειδικότητα»,

εντάσσοντάς της στο προσκοπικό τους πρόγραμμα. Υπάρχει λοιπόν η ειδικότητα **Ναυτοπροσκόπων και Αεροπροσκόπων.**

Οι **Ναυτοπρόσκοποι** ασχολούνται με το υγρό στοιχείο και έχουν ως εργαλείο τους τις ναυτροπροσκοπικές λέμβους (παραδοσιακά ξύλινα – πλαστικά ή μεταλλικά ισριοπλοϊκά σκάφη). Για τον ασφαλή χειρισμό αυτό των λέμβων, τα ενήλικα στελέχη εκπαιδεύονται σε 2 Ναυτοπροσκοπικές σχολές. Την Σχολή Λεμβάρχων και την Σχολή Κυβερνητών. Οι δυο αυτές σχολές θεωρούνται από τις πιο «αυστηρές» και «δύσκολες» του Σώματος Ελλήνων Προσκόπων στην σχολή κυβερνητών μάλιστα οι εκπαιδευόμενοι αξιολογούνται και από κλιμάκιο του Λιμενικού Σώματος, που πιστοποιεί την ικανότητα τους να πραγματοποιούν ιστιοπλοϊκά ταξίδια.

Οι **Αεροπρόσκοποι** δεν έχουν μόνο σαν μοναδική τους ασχολία Προσκοπικές δραστηριότητες, αλλά δουλεύουν στο εργαστήρι και στον αέρα. Τα Λυκόπουλα 7 - 11 χρονών αρχίζουν από την απλή σαΐτα και γρήγορα συναρμολογούν μικρά ξύλινα αερομοντέλα. Οι Αεροπρόσκοποι 11 - 15 χρονών δουλεύουν πιο πολύ στο εργαστήρι γιατί νοιώθουν έντονα την επιθυμία να πετάξουν ψηλά, στον αέρα, μέσα από μηχανικά και τηλεκατευθυνόμενα αερομοντέλα. Οι Ανιχνευτές Αεροπρόσκοποι 15 - 18 χρονών ασχολούνται με την ανεμοπορία και τα ανεμόπτερα, πραγματοποιώντας συχνά το όνειρο κάθε παιδιού, να πετάξει. Οι ενήλικες εθελοντές μέσα από τις Αεροπροσκοπικές σχολές μαθαίνουν το πως θα βοηθήσουν τα παιδιά στις παραπάνω δραστηριότητες.

Επιπλέον εκπαιδευτικές ενότητες που προσφέρει το Σώμα Ελλήνων Προσκόπων, μαζί με τις εκπαιδεύσεις ειδικοτήτων, είναι επιγραμματικά:

- Λεμβάρχου Ναυτοπροσκοπικού Σκάφους
- Κυβερνήτου Ναυτοπροσκοπικού Σκάφους
- Βασικών Αεροπροσκοπικών Γνώσεων
- Πανελλήνια Ειδική Εκπαίδευση Βαθμοφόρων Αεροπροσκόπων (Π.Ε.Ε.Β.Α.)
- Πανελλήνια Ανεμοπορική Σχολή Αεροπροσκόπων (Π.Α.Σ.ΑΠ)
- Αλεξίπτωτου Πλαγιάς (Σ.Α.Π.)
- Ειδική Εκπαίδευση Αγγλικής Σκαπανικής
- Ειδική Εκπαίδευση Γαλλικής Σκαπανικής
- Σεμινάριο Δράσεων Ορεινού Περιβάλλοντος

- (Σχολή Βουνού)
- Εκπαίδευση Μελών Επιτροπών Κοινωνικής Συμπαράστασης (Ε.Κ.Σ.)
- Εκπαίδευση Μελών Ενώσεων Παλαιών Προσκόπων (Ε.Π.Π.)

Οι παραπάνω επιπλέον εκπαιδευτικές ενότητες δίνουν την δυνατότητα στους ενήλικους εθελοντές να διευρύνουν περαιτέρω τα ενδιαφέροντα και τις δυνατότητες τους στηρίζοντας τις αρχές της Δια Βίου Μάθησης.

B7 Προγραμματισμός I - Δράσεις Τμημάτων

B7A Λυκόπουλα [Κύκλος Αγέλης - Ετήσιος Προγραμματισμός - Το Μηνιαίο θέμα - Είδη Δράσεων]

8 ώρες

Ο Κύκλος Αγέλης / Στόχοι Αγέλης / Σχέδιο Ετήσιος Δραστηριότητας και Πίνακας Στοιχείων

B7Π Πρόσκοποι [Στόχοι Ομάδας - Μηνιαίο Πρόγραμμα - Δράσεις Ομάδας Προσκόπων]

8 ώρες

Παιδαγωγικοί Στόχοι και Στόχοι Ομάδας / Μηνιαίο Προγραμματισμός και Αξιολόγηση

B7A Ανιχνευτές [Προγραμματισμός στην Κ.Α. - Είδη Δράσεων - Μ.Δ.Υ. - Δράσεις εξωτερικού]

8 ώρες

Προγραμματισμός, Παιδαγωγικοί και Ετήσιοι Στόχοι / Πίνακας Προτεινόμενων Δράσεων

B7Δ Δίκτυο [Προγραμματισμός και Δράσεις στο Π.Δ.]

8 ώρες

Οι Ετήσιοι Στόχοι / Το Πλήρο Δραστηριοτήτων / Διεθνείς Δράσεις

B8 Υποστήριξη Προγράμματος

B8A Λυκόπουλα [Μίμηση - Φαντασία - Παρουσίαση, Αφίσα - Διαφήμιση]

4 ώρες

Μίμηση και φαντασία ως χαρακτηριστικά της ηλικίας / Μηνιαίο θέμα - διήγηση - ηθοποιία / η παρουσίαση ως εργαλείο / Η Ιστορία / Αφίσες, ενημέρωση γονέων και διαφήμιση

B8Π Πρόσκοποι [Ενωμοτιακή Άμιλλη, 5λεπτο Αρχηγού]

4 ώρες

Άμιλλη Ενωμοτιών (στόχοι και βασικά χαρακτηριστικά) / 5λεπτο (παιδαγωγική αξία και σημεία προσοχής)

B8A Ανιχνευτές [Ενίσχυση δραστηριότητας, Έρευνα, Η Τεχνική της Παρουσίασης]

4 ώρες

Ο ρόλος του Βαθμοφόρου / Η Έρευνα (στόχοι, στάδια, τρόποι υλοποίησης, παρουσίαση)

B8Δ Δίκτυο [Παγκόσμιος Πρόσκοπος και Π.Δ.]

4 ώρες

Παγκόσμιος Πρόσκοπος, Αξίες, Ύμνος, Αποστολή του Πρόσκοπικού Προγράμματος μέσα από δράσεις / Πρόσκοπος Κόσμου

B9 Εκδρομή - Πολυήμερη Δράση

B9A Λυκόπουλα [Μονοήμερη δράση σε φυσικό περιβάλλον]

8 ώρες

B9Π Πρόσκοποι [Μονοήμερη δράση σε φυσικό περιβάλλον]

8 ώρες

B10 Δράση Περιβάλλοντος Πόλης - Δράση σε Αστικό Τοπίο - Κοινωνική Προσφορά

B10A Λυκόπουλα [Δράση Περιβάλλοντος Πόλης]

4 ώρες

B10Π Πρόσκοποι [Δράση Περιβάλλοντος Πόλης ή ένα Παιχνίδι Πόλης]

4 ώρες

B11 Εκδρομή - Πολυήμερη Δράση - Δράση σε Αστικό Τοπίο - Κοινωνική Προσφορά

B11A Ανιχνευτές [Δράσεις από τα 6 Π.Α.Ε.]

2 ημέρες

B11Δ Δίκτυο [Δράσεις Προσφοράς και Δράσεις στο Αστικό Πεδίο]

2 ημέρες

Κύκλος Ηγεσίας

H2 Ηγεσία - Ο Αρχηγός Τμήματος

4 ώρες

Καθήκοντα και υποχρεώσεις του Αρχηγού Τμήματος / Αρχές αποτελεσματικής Ηγεσίας και Ηγεσία στην πράξη

H3 Κοινωνία

4 ώρες

Το Τμήμα στη ζωή του κοινωνικού συνόλου / Δράσεις προσφοράς / Τρόποι επικοινωνίας

E1 Οι Ενήλικες στον Πρόσκοπισμό και η Ανάπτυξη του Ενήλικου Δυναμικού του

2 ώρες

Υποστήριξη Ενηλίκων / Ανάγκες και προσδοκίες του Ενήλικου Στελέχους / Ο κύκλος ζωής ενός Ενήλικα στην Πρόσκοπική Κίνηση / Τρόποι εξεύρεσης και προσέλκυσης και Πρόσδοτος και Ανάπτυξη των Ενήλικων Στελεχών

E2 Οργάνωση - Διοίκηση Συστήματος Εκπαίδευσης Ενηλίκων Στελεχών Ηλεκτρονική Διαχείριση

2 ώρες

Οργάνωση Συστήματος / Κανονισμός Διοίκησης, Λειτουργίας και Οργάνωσης / Το έργο και ο ρόλος του Α.Σ. / Η Πρόσκοπική Εστία

E3 6 Τομείς Προσκοπικού Έργου / Προγραμματισμός και Σχέδιο Δράσης / Κριτήρια Αξιολόγησης Προσκοπικού Έργου

■ ■ ■ ■ ■ ■ 240'

Οι 6 Τομείς Προσκοπικού Έργου / Στρατηγικός Σχεδιασμός, Προγραμματισμός και Σχέδιο Δράσης / Η Εφαρμογή και τα Κριτήρια Αξιολόγησης Προσκοπικού Έργου

E4 Υποστήριξη Προσκοπικού Προγράμματος - Μεθοδολογία Κλάδων, Ειδικοτήτων

■ ■ ■ ■ ■ ■

Έλεγχος και εγκρίσεις δράσεων / Προσκοπική Πρόσβαση ανά Τμήμα / Δράσεις υπό την ευθύνη του Α.Σ.

E5 Διαχείριση Ανθρώπινου Δυναμικού [Ομαδική εργασία - Λήψη αποφάσεων - Διαπραγματεύσεις]

■ ■ ■ ■ ■ ■ 240'

Διαχείριση Ανθρώπινου δυναμικού / «διαδοχή» των Ενήλικων Στελεχών / Δυναμική της Ομάδας / Συμβούλια και Ομάδες Εργασίας μέσα στο Σύστημα

E6 Ασφάλεια Μελών, Μέσων Δράσεων και Υγιεινή Χώρων

■ ■ ■ ■ ■ ■

Τα Δικαιώματα των Παιδιών / Ασφάλεια και ασφάλιση Μελών / Υγιεινή / Διαχείριση κρίσεων

E7 Εξωστρέφεια - Επικοινωνία - Κοινωνικές Σχέσεις και Συνεργασία

■ ■ ■ ■ ■ ■

Εξωστρέφεια μέσα από το Σύστημα / Συνεργασίες με άλλους φορείς / Δράσεις Συστήματος / Διαφήμιση - προώθηση δράσεων / Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης [Social Media]

E8 Ο Κανονισμός Οικονομικής Διαχείρισης και Ελέγχου [Κ.Ο.Δ.Ε.] και η εφαρμογή του από την Ε.Κ.Σ.

■ ■ ■ ■ ■ ■

Λειτουργία της Ε.Κ.Σ. του Συστήματος / Κ.Ο.Δ.Ε. / Ιδέες για δράσεις εξεύρεσης πόρων

Z1 Οργάνωση Διοίκησης και Λειτουργίας Εφορείας

■ ■ ■ ■ ■ ■

Οργάνωση Εφορείας / Τα καθήκοντα και ο ρόλος του Π.Ε. και των άλλων Εφόρων / Εντολές Διοίκησης [εΣΕΠ] και eTraining

Z2 Υποστήριξη Προσκοπικού Προγράμματος

■ ■ ■ ■ ■ ■

Εκπαιδευτικές ανάγκες των Βαθμοφόρων / Κοινές δράσεις Τμημάτων μεταξύ Συστημάτων

Z3 Η ανάπτυξη και επέκταση της Κίνησης

■ ■ ■ ■ ■ ■ 120'

«Ποσοτική» και «ποιοτική» ανάπτυξη / Η ανάπτυξη των Βαθμοφόρων / Πρόγραμμα Ανάπτυξης και επέκτασης

Κύκλος Κατασκηνωτικής Τεχνικής / Μεγάλων Δράσεων / Μεγάλο Ταξίδι

K1 Προετοιμασία για Κατασκήνωση Βαθμοφόρων, Παιδιών, Γονέων και η Παιδαγωγική της Αξία

■ ■ ■ ■ ■ ■ 90'

Η Παιδαγωγική Αξία της Κατασκήνωσης ή της Μ.Δ.Υ. / Προετοιμασία και ενημέρωση παιδιών και γονέων

K2 Φάκελος Δράσεων - Άδειες - Αρχές - Δημόσιες Σχέσεις - Φάκελος Κατασκήνωσης

■ ■ ■ ■ ■ ■

Προετοιμασία Φακέλου / ΠΡΙΝ - ΚΑΤΑ - ΜΕΤΑ μιας Κατασκήνωσης ή Μ.Δ.Υ. / Διαδικασία έγκρισης

K3 Διαιτολόγιο - Ποσοτολόγιο Δράσεων

■ ■ ■ ■ ■ ■ 90'

Κανόνες σωστής και υγιεινής διατροφής / Διατροφική Πυραμίδα / Διαιτολόγιο / Ποσοτολόγιο / Αγορά - συντήρηση των τροφών / Μαγείρεμα από παιδιά

K4 Υγιεινή - Ασφάλεια Δράσεων

■ ■ ■ ■ ■ ■

Καθαριότητα συμμετεχόντων, Υγιεινή του χώρου, Ασφάλεια παιδιών και χώρου, Φαρμακείο / Μέτρα ασφάλειας σε βουνό και θάλασσα / Επείγουσες καταστάσεις

K5 Οικονομικά Δράσεων

■ ■ ■ ■ ■ ■

Διαχείριση Οικονομικών / Οικονομικοί προϋπολογισμοί και απολογισμοί

K6	Προ-Κατασκήνωση
K6A	Λυκόπουλα [Προ-Κατασκήνωση - Υλικό - Χώρος Κατασκήνωσης] 2 ώρες Οργάνωση Προ-Κατασκήνωσης / Χώρος Κατασκήνωσης / ΠΡΙΝ-ΚΑΤΑ-META σχετικά με το υλικό της Κατασκήνωσης
K6A	Ανιχνευτές [0 Προγραμματισμός Μ.Δ.Υ. - Προετοιμασία Μεγάλης Δράσης] 2 ώρες Χώρος Κατασκήνωσης [κινητή ή σταθερή] / ΠΡΙΝ-ΚΑΤΑ-META σχετικά με το υλικό
K6Δ	Δίκτυο [Προγραμματισμός - Προ-Κατασκήνωση - Προετοιμασία Ταξιδιού] 2 ώρες Χώρος Κατασκήνωσης [κινητή ή σταθερή] / ΠΡΙΝ-ΚΑΤΑ-META σχετικά με το υλικό

K7	Κατασκηνωτική Ημέρα - 0 Προγραμματισμός στην Κατασκήνωση ή Μ.Δ.Υ.
K7A	Λυκόπουλα [0 Προγραμματισμός στην Κατασκήνωση - Κατασκήνωση] 3 ημέρες Πρόγραμμα Κατασκήνωσης / Παιδαγωγικοί Στόχοι
K7Π	Πρόσκοποι [Προκατασκήνωση - Χώρος - Κατασκευές Ανέσεων - Προγραμματισμός - Κατασκήνωση] 4 ημέρες Πρόγραμμα Κατασκήνωσης / Παιδαγωγικοί Στόχοι / Το κατ' Ενωσιές Σύστημα στην Κατασκήνωση
K7A	Ανιχνευτές [Μεγάλη Δράση] 4 ημέρες Πρόγραμμα Μ.Δ.Υ. / Στόχοι Κοινότητας
K7Δ	Δίκτυο [Ταξίδι] 3 ημέρες Πρόγραμμα / Διεθνής Κατασκηνωτική Ημέρα

Κύκλος Διακριτικού Δάσους

Δ1	Ψεολογική Ολοκλήρωση Σκοπού και Αποστολής Προσκοπισμού 1 ημέρα Η Αποστολή και το Όραμα του Προσκοπισμού / Σκοπός του Σώματος Ελλήνων Προσκόπων / Τα κύρια χαρακτηριστικά της Προσκοπικής Κίνησης και ο παιδαγωγικός της ρόλος / Το Προσκοπικό Πρόγραμμα για παιδιά και νέους / Οι θέσεις του Προσκοπισμού πάνω στα κρίσιμα κοινωνικά ζητήματα / Πώς οι Αρχές του Προσκοπισμού γίνονται διαχρονικές αξίες της Κοινωνίας / Πώς γίνεται πράξη η έκφραση των Αρχών μας μέσα στο Προσκοπικό παιχνίδι / Οι πηγές της Προσκοπικής Κίνησης
-----------	---

Δ2	Σύγχρονα Παιδαγωγικά Συστήματα και η Παιδαγωγική Διάταξη του Προσκοπισμού [τα εργαλεία των Κηλάδων] 1 ημέρα Κοινό: Κηλασικές παιδαγωγικές θεωρίες / Σύγχρονες παιδαγωγικές προσεγγίσεις στην εκπαίδευση των νέων / Τεκμηρίωση της Προσκοπικής Μεθόδου Ανά Κλάδο: Τρόποι και μέθοδοι / Εφαρμογή της Προσκοπικής Μεθόδου στο κάθε Προσκοπικό Τμήμα / Τα εργαλεία των Κηλάδων
-----------	--

Δ3	Υγεία, Διοίκηση και Αποτελεσματική Επικοινωνία 1 ημέρα Προόντα του γκέητ ενήλικων / Υποχρεώσεις, ευθύνες, δικαιώματα ενήλικων / Δημιουργική επικοινωνία / Ευθύνες, υποχρεώσεις και ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του Αρχηγού του Τμήματος / Δυναμική της ομάδας / Διαχείριση κρίσεων / Δημόσιες Σχέσεις / Η εικόνα μας και η διαχείρισή της / Τρόποι συνεργασίας με γονείς
-----------	--

Δ4	Προσκοπισμός και Σύγχρονα Κοινωνικά Θέματα της Ελληνικής Κοινωνίας 1 ημέρα Σύγχρονα κοινωνικά ζητήματα μέσα από το Πρόγραμμα / Επίρροη του κοινωνικού περιγύρου στην ανάπτυξη των παιδιών, εφήβων, νέων / Προσκοπικό Πρόγραμμα και κοινωνική συνεργασία και προσφορά
-----------	---

Δ5	Στάδιο Μελέτης υλοποίησης Πτυχιακής Εργασίας 3-6 μήνες Ατομική γραπτή εργασία πάνω σε συγκεκριμένο θέμα, σε συνεργασία με κάποιο σύμβουλο εκπαιδευτή, ο οποίος δίνει και τα ανάλογα ερεθίσματα, βοήθεια και βιβλιογραφία στους εκπαιδευόμενους
-----------	---

i ΣΩΜΑ ΕΛΛΗΝΩΝ ΠΡΟΣΚΟΠΩΝ
 Εφορεία Εκπαίδευσης Γ.Ε.
 www.sep.org.gr
 ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2017

ΠΟΙΟΥΣ ΑΦΟΡΑ	ΣΤΑΔΙΟ ΠΑΡΗΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ	ΣΤΑΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	ΔΙΑΡΚΕΙΑ
Υπαρσικό Τμήμα Αρχικό Τμήμα Α.Ε./Υ.Ε. Έργο Δια Σύστα Μεγάλη Ομάδα Ομάδα e-Learning Εργασίες / DVD	Στόχοι Προσκή Εφαρμογή Εμπειροπαιχία Βήμα Προόδου Γραπτό υλικό	120'	

<https://www.sep.org.gr/admin/dsContent/UserData/117079/T09%20%CE%9A%CE%91%CE%9D%CE%9F%CE%9D%CE%99%CE%A3%CE%9C%CE%9F%CE%A3%20%CE%95%CE%9A%CE%A0%CE%91%CE%99%CE%94%CE%95%CE%A5%CE%A3%CE%97%CE%A3%20%CE%9A%CE%91%CE%99%20%CE%91%CE%9D%CE%91%CE%A0%CE%A4%CE%A5%CE%9E%CE%97%CE%A3%20102020.pdf>

3.8 Ευέλικτη Εκπαίδευση εν καιρώ Covid – 19

Η παγκόσμια έξαρση του νέου κορονοϊού έχει φέρει ραγδαίες αλλαγές στον τρόπο λειτουργίας των περισσότερων κοινωνικοοικονομικών παραγόντων, όπως αγορές, σχολεία, αθλητισμός, πανεπιστήμια και άλλα. Όπως είναι φυσικό, ο προσκοπισμός δεν έμεινε ανεπηρέαστος, αφού ο κύριος τρόπος λειτουργίας του είναι μέσα από τις προσκοπικές εστίες η μέσω εκδρομών στη φύση.

Από τον Μάρτιο του 2020 μέχρι και σήμερα έχουν ανασταλεί όλες οι δια ζώσης δραστηριότητες του Σώματος Ελλήνων Προσκόπων, με ένα μικρό «διάλειμμα» κατά τους καλοκαιρινούς μήνες, που υπήρξε γενική χαλάρωση των μέτρων σε ολόκληρη τη χώρα. Αυτή η νέα πραγματικότητα έφερε σε πολύ δύσκολη θέση όλους τους προσκόπους καθώς δε μπορούν να χρησιμοποιήσουν το κύριο εργαλείο δράσης τους, το παιχνίδι στη φύση. Ωστόσο τα περισσότερα συστήματα κατέφυγαν στη λύση των διαδικτυακών δράσεων με σύγχρονο εξ – αποστάσεως τρόπο, με σκοπό να κρατήσουν επαφή με τα μέλη τους και να μη χαθεί το «προσκοπικό πνεύμα».

Στο κομμάτι της εκπαίδευσης ενηλίκων η ευέλικτη εκπαίδευση επιβεβαιώνει το όνομα και τον σκοπό της, καθώς προσαρμόστηκε και ακόμα προσαρμόζεται στη νέα πραγματικότητα. Πιο αναλυτικά μέχρι σήμερα έχουν παρθεί τα εξής μέτρα:

- Οι ενότητες που γινόντουσαν δια ζώσης και έχουν διάρκεια μερικών ωρών (όχι εκδρομές), γίνονται πλέον σύγχρονα εξ – αποστάσεως.
- Έχουν ανοίξει οι εκπαιδευτικές ενότητες μέχρι τον κύκλο Κατασκηνωτικής Τεχνικής για όλους, ανεξάρτητα αν έχουν ολοκληρώσει όλες τις προαπαιτούμενες προηγούμενες εκπαιδευτικές ενότητες. Για παράδειγμα ένας εκπαιδευόμενος που δε μπορεί να ολοκληρώσει την εκπαίδευση Α4 (διήμερη

εκδρομή), μπορεί πλέον να προχωρήσει στις εκπαιδευτικές ενότητες του Κύκλου Μεθοδολογίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ΟΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΠΡΟΣΚΠΟΠΩΝ, ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Στο κεφάλαιο αυτό θα αναφερθεί η διαδικασία με την οποία επιλέγονται και εκπαιδεύονται οι εκπαιδευτές του Σώματος Ελλήνων Προσκόπων, το πως αξιολογούνται τόσο αυτοί, όσο και η εκπαιδευτική διαδικασία γενικότερα, καθώς και κάποια οικονομικά στοιχεία που αφορούν την οργάνωση μιας εκπαιδευτικής ενότητας.

4.1 Εκπαιδευτές Σώματος Ελλήνων Προσκόπων

Η πολυπλοκότητα της εκπαιδευτικής διαδικασίας, όπως αυτή αναλύθηκε παραπάνω, αλλά και το γεγονός πως αυτή υλοποιείται αποκλειστικά από ενήλικες εθελοντές του Σ.Ε.Π. δείχνει την ανάγκη για την ύπαρξη ενός δυνατού συστήματος εκπαίδευσης και αξιολόγησης των εκπαιδευτών καθώς η ευθύνη τους απέναντι στους ενήλικες εθελοντές που εκπαιδεύουν, αλλά και στο ίδιο το ΣΕΠ, είναι μεγάλη.

Για την διασφάλιση της ποιότητας αυτής της διαδικασίας υπάρχει μια λίστα Εκπαιδευτών, αυτοί σε συνεργασία με την Εφορία Εκπαίδευσης συνεδριάζουν κάθε 2 χρόνια και συζητούν για ενδεχόμενες αλλαγές στην εκπαιδευτική διαδικασία, αξιολογούν την μέχρι τώρα πορεία της και εισηγούνται για την προσθήκη ή και την αφαίρεση εκπαιδευτών από την λίστα τους.

Ο εθελοντής που ενδιαφέρεται να ασχοληθεί με το κομμάτι της εκπαίδευσης ενηλίκων αφού ολοκληρώσει τον κύκλο Διακριτικού Δάσους οφείλει να ολοκληρώσει έναν νέο κύκλο εκπαιδευτικών ενοτήτων τον **Κύκλο Εκπαιδευτών**. Παράλληλα με αυτό, έχει τη δυνατότητα να συμμετέχει σε εκπαιδευτικές ενότητες ως βοηθητικό

προσωπικό και να αναλαμβάνει κάποια μικρά κομμάτια της (διεξαγωγή δραστηριοτήτων – εποπτεία ομάδων εκπαιδευομένων κ.α.). Από την πρώτη του συμμετοχή σε κάποια εκπαιδευτική ενότητα δημιουργείται και ο εκπαιδευτικός του φάκελος που περιέχει στοιχεία αξιολόγησης από τους εκπαιδευτές που συνεργάζεται αλλά και από τους συμμετέχοντες. Ο τρόπος αξιολόγησης θα αναλυθεί σε παρακάτω κεφάλαιο.

Ο **Κύκλος Εκπαιδευτών** περιέχει τις εξής 8 ενότητες:

X1. Θεωρητικό πλαίσιο – Αρχές Εκπαίδευσης Ενηλίκων: Υλοποιείται ασύγχρονα εξ – αποστάσεως και οι εκπαιδευόμενοι έρχονται σε επαφή με το παρακάτω περιεχόμενο:

- Τι είναι η εκπαίδευση ενηλίκων και σε τι διαφέρει από την δια βίου μάθηση και την δια βίου εκπαίδευση.
- Ποιες είναι οι κυριότερες αρχές της εμπειρικής/βιωματικής μάθησης.
- Ποια είναι τα χαρακτηριστικά του κατάλληλου «μαθησιακού κλίματος» στη διεργασία της εκπαίδευσης ενηλίκων.
- Με ποιους τρόπους βοηθάει ο εκπαιδευτής τους ενηλίκους να μάθουν .
- Ποιες είναι οι συνθήκες που θα πρέπει να εξασφαλιστούν ώστε οι εκπαιδευόμενοι να αναλάβουν ενεργό ρόλο σε μια βιωματικού τύπου μαθησιακή διεργασία.
- Ποιες είναι οι σημαντικότερες θεωρητικές προσεγγίσεις που έχουν χαρακτηρίσει το πεδίο της εκπαίδευσης ενηλίκων (θεωρία της ανδραγωγικής).
- η θεωρία της μετασχηματίζουσας μάθησης.
- Τι είναι ο «Κύκλος της Μάθησης» των Kolb και Fry.

X2 Εκπαιδευτικά Μέσα και Τεχνικές Παρουσίασης: Υλοποιείται δια ζώσης ή σύγχρονα εξ – αποστάσεως και οι εκπαιδευόμενοι έρχονται σε επαφή με το παρακάτω περιεχόμενο:

- Μάθηση Ενηλίκων

- Εκπαιδευτικές μέθοδοι – Τεχνικές – Εκπαιδευτική Διεργασία
- Εκπαιδευτικό Υλικό – Εποπτικά Υλικά – Χώρος
- Διδακτική Επικοινωνία (Η γλώσσα του σώματος)

X3. Διαδικασίες Οργάνωσης Εκπαιδευτικής Ενότητας: Υλοποιείται ασύγχρονα εξ

– αποστάσεως και οι εκπαιδευόμενοι έρχονται σε επαφή με το εξής περιεχόμενο:

- Διαδικασίες έγκρισης και προετοιμασίας Εκπαιδευτικής Ενότητας
- Υλοποίηση (εγχειρίδια Εκπαιδευτικού Προσωπικού /Εκπαιδευομένων)
- Αξιολόγηση
- Κλείσιμο εκπαιδευτικής διαδικασίας
- Υποστήριξη διαδικασιών μέσω eTraining

X4. Ο Ρόλος του Εκπαιδευτή στο ΣΕΠ / Ο Ρόλος του Παραστάτη Εκπαιδευτή:

Υλοποιείται ασύγχρονα εξ – αποστάσεως και οι εκπαιδευόμενοι έρχονται σε επαφή με το εξής περιεχόμενο:

- Ο Εκπαιδευτής
- Ο Παραστάτης
- Ο Σύμβουλος Εκπαιδευτής

X5. Οργάνωση Ψηφιακών Εκπαιδευτικών Ενοτήτων (ασύγχρονη εκπαίδευση):

Υλοποιείται ασύγχρονα εξ – αποστάσεως και οι εκπαιδευόμενοι έρχονται σε επαφή με το εξής περιεχόμενο:

- Λειτουργία ψηφιακής πλατφόρμας (portal eMathaino)
- Αρχές σωστής παρακολούθησης
- Διαδικασίες, έγκρισης/ προετοιμασίας /υλοποίησης / αξιολόγησης
- Κλείσιμο Ψηφιακής διαδικασίας

X6. Οργάνωση και Υλοποίηση Εκπαιδευτικών Δραστηριοτήτων: Υλοποιείται δια

ζώσης σε διήμερη εκδρομή ή σύγχρονα εξ – αποστάσεως σε 2 ξεχωριστές συναντήσεις και οι εκπαιδευόμενοι έρχονται σε επαφή με το εξής περιεχόμενο:

- Οργάνωση Εκπαιδευτικής Δραστηριότητας

- Θεματολόγιο – Πρόγραμμα Εκπαιδεύσεων Ευέλικτης Εκπαίδευσης
- Δυναμική Εκπαιδευτικής Ομάδας

Η ενότητα Χ6 αποτελεί και το αποκορύφωμα της εκπαίδευσης καθώς για το στάδιο υλοποίησης του ο εκπαιδευόμενος καλείται να σχεδιάσει, να οργανώσει και να παρουσιάσει μια ολόκληρη εκπαιδευτική ενότητα.

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση και του Χ6 ο εθελοντής ξεκινάει και επίσημα την εκπαιδευτική του πορεία, αφού ενταχθεί στην λίστα των εκπαιδευτών του Σώματος Ελλήνων Προσκόπων.

4.2 Αξιολόγηση Εκπαίδευσης και Εκπαιδευτών

Στα παραπάνω κεφάλαιο είδαμε πως οι εκπαιδευόμενοι αξιολογούνται μέσα από το στάδιο εφαρμογής που περιέχεται σε κάθε εκπαιδευτική ενότητα. Εξίσου σημαντικό αν όχι και σημαντικότερο είναι και η διαρκής αξιολόγηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας αλλά και των εκπαιδευτών. Επιπλέον δίνεται ιδιαίτερη έμφαση και στην αυτοαξιολόγηση. Στόχος της αξιολόγησης είναι η συνεχής βελτίωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας και του εκπαιδευτικού αποτελέσματος.

Το μεγαλύτερο μέρος την αξιολόγησης αφορά τις δια ζώσης ή σύγχρονες εξ - αποστάσεως εκπαιδευτικές ενότητες, καθώς το υλικό που δίνεται στις ασύγχρονες εξ - αποστάσεως ενότητες (εγχειρίδια, βίντεο, παρουσιάσεις), αξιολογείται και ανανεώνεται συνεχώς από την Εφορία Εκπαίδευσης και τα Συνέδρια Εκπαιδευτών.

Για να μπορέσει να ολοκληρωθεί μια εκπαιδευτική ενότητα και να περαστεί στο σύστημα, είναι υποχρεωτικό όλοι οι συμμετέχοντες να την αξιολογήσουν. Για την αξιολόγηση ο κάθε εκπαιδευόμενος συνδέεται με τους προσωπικούς του κωδικούς σε μια ηλεκτρονική πλατφόρμα (<http://www.e-sep.eu/etraining/eval/login>). Η αξιολόγηση χωρίζεται σε 2 μέρη την «**Αξιολόγηση Θέματος**» και την «**Αξιολόγηση Εκπαίδευσης**» και οι απαντήσεις είναι ανώνυμες.

Στην **Αξιολόγηση Θέματος**, ο εκπαιδευόμενος καλείται να απαντήσει σε ένα ερωτηματολόγιο που αξιολογεί τον υπεύθυνο εκπαιδευτή κάθε θέματος, με διακύμανση απαντήσεων από το 1 (Καθόλου) έως το 5 (Πάρα πολύ). Πιο αναλυτικά,

αξιολογεί τις γνώσεις που αποκόμισε από το θέμα, την διάδραση του με τον εκπαιδευτή, καθώς και την προετοιμασία και τις μεταδοτικές ικανότητες του εκπαιδευτή. Τέλος, αξιολογεί και τον εαυτό του στο κομμάτι συμμετοχής και συνεργασίας με τους υπόλοιπους συμμετέχοντες.

Στην **Αξιολόγηση Εκπαίδευσης**, ο εκπαιδευόμενος καλείται να απαντήσει σε ένα παρόμοιο ερωτηματολόγιο, αξιολογώντας τις εγκαταστάσεις της εκπαίδευσης, την καθαριότητα των χώρων, το διαιτολόγιο, καθώς και την τήρηση του προγράμματος.

Στο τέλος κάθε αξιολόγησης, ο εκπαιδευόμενος μπορεί να γράψει σε ελεύθερη μορφή όποια άλλη παρατήρηση έχει σχετικά με την ενότητα που παρακολούθησε.

4.3 Οικονομικά της Εκπαίδευσης

Ένας από τους κύριους λόγους που προωθήθηκε το μοντέλο της ευέλικτης εκπαίδευσης ήταν η μείωση των εξόδων για τους εκπαιδευόμενους εθελοντές. Για τις δια ζώσης εκπαιδεύσεις υπάρχει ένα ελάχιστο ποσό συμμετοχής (ανάλογα την διάρκεια της ενότητας). Το ποσό αυτό είναι αναγκαίο για την κάλυψη των λειτουργικών αναγκών της εκπαιδευτικής ενότητας, όπως η μίσθωση του κατασκηνωτικού κέντρου, τα υλικά προγράμματος, το διαιτολόγιο και οι μετακινήσεις. Οι εξ – αποστάσεως ενότητες δεν έχουν κάποιο ποσό συμμετοχής.

Ένα επιπλέον κόστος που καλούνται να καλύψουν οι εκπαιδευόμενοι είναι αυτό των ατομικών τους μετακινήσεων προς και από τον χώρο που πραγματοποιούνται οι δια ζώσης ενότητες. Με το νέο μοντέλο εκπαίδευσης οι μετακινήσεις τους περιορίζονται μόνο για τις «μεγάλες» εκπαιδευτικές ενότητες που έχουν διάρκεια διήμερου ή τριήμερου. Ωστόσο, για τους συμμετέχοντες από απομακρυσμένες περιοχές της Ελλάδας υπάρχει μια μικρή επιδότηση από το Σώμα Ελλήνων Προσκόπων. Επιπλέον, τα συστήματα τείνουν να καλύπτουν από τα έσοδα τους τα εκπαιδευτικά έξοδα των εθελοντών τους.

Ο οικονομικός απολογισμός μιας εκπαιδευτικής ενότητας γίνεται με πολύ αυστηρό και συγκεκριμένο τρόπο, ώστε να επιτευχθεί η διαφάνεια της όλης διαδικασίας. Υπάρχει ειδικό έντυπο ΕΣΟΔΩΝ – ΕΞΟΔΩΝ και στο τέλος έντυπο Απολογισμού,

όπου με τα κατάλληλα παραστατικά παραδίδεται στην Οικονομική Υπηρεσία του Σώματος Ελλήνων Προσκόπων και κοινοποιείται στους εκπαιδευόμενους.

Ακολουθεί αναλυτικός πίνακας ενδεικτικού κόστους της κάθε εκπαιδευτικής ενότητας.

<i>Εκπαιδευτικές Ενότητες</i>	<i>Κόστος Εκπαίδευσης</i>	<i>Συμμετοχή Εκπαιδευόμενου</i>	<i>Επιδότηση Κεντρικής Διοίκησης</i>
<i>Ενότητες Α1, Α3</i>	<i>€ 0,00</i>	<i>€ 0,00</i>	<i>€ 0,00</i>
<i>Ενότητα Α2</i>	<i>€ 10,00</i>	<i>€ 10,00</i>	<i>€ 0,00</i>
<i>Ενότητα Α4</i>	<i>€ 20,00</i>	<i>€ 20,00</i>	<i>€ 0,00</i>
<i>Ενότητες Β1, Β2, Β3, Β4, Β5, Β6, Β8</i>	<i>€ 0,00</i>	<i>€ 0,00</i>	<i>€ 0,00</i>
<i>Ενότητες Β7, Β9</i>	<i>€ 10,00</i>	<i>€ 10,00</i>	<i>€ 0,00</i>
<i>Ενότητα Β10</i>	<i>€ 5,00</i>	<i>€ 5,00</i>	<i>€ 0,00</i>
<i>Ενότητα Β11</i>	<i>€ 20,00</i>	<i>€ 20,00</i>	<i>€ 0,00</i>
<i>Ενότητες Β30Α, Β30Π, Β30Α, Β30Δ</i>	<i>€ 0,00</i>	<i>€ 0,00</i>	<i>€ 0,00</i>
<i>Ενότητες Β40Α, Β40Π</i>	<i>€ 20,00</i>	<i>€ 20,00</i>	<i>€ 0,00</i>
<i>Ενότητες Β40Α, Β40Δ</i>	<i>€ 10,00</i>	<i>€ 10,00</i>	<i>€ 0,00</i>
<i>Ενότητες Η2, Η3</i>	<i>€ 0,00</i>	<i>€ 0,00</i>	<i>€ 0,00</i>
<i>Ενότητες Ε1, Ε2, Ε3, Ε4, Ε5, Ε6, Ε7, Ε8</i>	<i>€ 0,00</i>	<i>€ 0,00</i>	<i>€ 0,00</i>
<i>Ενότητες Ζ1, Ζ2, Ζ3</i>	<i>€ 0,00</i>	<i>€ 0,00</i>	<i>€ 0,00</i>
<i>Ενότητες Κ1, Κ2, Κ3, Κ4, Κ5, Κ6</i>	<i>€ 0,00</i>	<i>€ 0,00</i>	<i>€ 0,00</i>
<i>Ενότητες Κ50Α, Κ50Π, Κ50Α, Κ50Δ</i>	<i>€ 0,00</i>	<i>€ 0,00</i>	<i>€ 0,00</i>
<i>Ενότητες Κ7(Α, Π, Δ)</i>	<i>€ 60,00</i>	<i>€ 50,00</i>	<i>€ 10,00</i>
<i>Ενότητα Κ7 (Α)</i>	<i>€ 70,00</i>	<i>€ 55,00</i>	<i>€ 15,00</i>
<i>Ενότητες Δ1, Δ2, Δ3, Δ4</i>	<i>€ 20,00</i>	<i>€ 15,00</i>	<i>€ 5,00</i>
<i>Ενότητα Δ5</i>	<i>€ 0,00</i>	<i>€ 0,00</i>	<i>€ 0,00</i>
<i>Ενότητες Χ1, Χ3, Χ4, Χ5</i>	<i>€ 0,00</i>	<i>€ 0,00</i>	<i>€ 0,00</i>
<i>Ενότητα Χ2</i>	<i>€ 20,00</i>	<i>€ 20,00</i>	<i>€ 0,00</i>

<i>Ενότητα X6</i>	<i>€ 10,00</i>	<i>€ 10,00</i>	<i>€ 0,00</i>
<i>Λεμβάρχου Ναυτοπροσκοπικού Σκάφους</i>	<i>€ 60,00</i>	<i>€ 50,00</i>	<i>€ 10,00</i>
<i>Κοβερνήτου Ναυτοπροσκοπικού Σκάφους</i>	<i>€ 80,00</i>	<i>€ 60,00</i>	<i>€ 20,00</i>
<i>Βασικών Αεροπροσκοπικών Γνώσεων</i>	<i>€ 50,00</i>	<i>€ 40,00</i>	<i>€ 10,00</i>
<i>Πανελλήνια Ειδική Εκπαίδευση Βαθμοφόρων Αεροπροσκόπων (Π.Ε.Ε.Β.Α.)</i>	<i>€ 80,00</i>	<i>€ 60,00</i>	<i>€ 20,00</i>

<https://www.sep.org.gr/admin/dsContent/UserData/117079/T09%20%CE%9A%CE%91%CE%9D%CE%9F%CE%9D%CE%99%CE%A3%CE%9C%CE%9F%CE%A3%20%CE%95%CE%9A%CE%A0%CE%91%CE%99%CE%94%CE%95%CE%A5%CE%A3%CE%97%CE%A3%20%CE%9A%CE%91%CE%99%20%CE%91%CE%9D%CE%91%CE%A0%CE%A4%CE%A5%CE%9E%CE%97%CE%A3%20102020.pdf>

4.4 Σπουδαιότητα της εκπαίδευσης

Η εκπαίδευση στο Σώμα Ελλήνων Προσκόπων θα μπορούσαμε να σημειώσουμε πως έχει ένα ημι - υποχρεωτικό χαρακτήρα. Μπορεί να μην έχει κάποια χρονική σειρά η περιορισμό (π.χ. στα δυο χρόνια πρόσκοπος πρέπει να έχεις ολοκληρώσει χ εκπαιδευτικές ενότητες). Ωστόσο, η επιτυχής παρακολούθηση κάποιων κύκλων εκπαίδευσης κρίνονται απαραίτητες και αποτελούν προαπαιτούμενα για να μπορεί ο ενήλικος εθελοντής να ασκεί τα καθήκοντα του. Για παράδειγμα:

- Για να μπορεί να είναι κάποιος Υπαρχηγός σε ένα τμήμα πρέπει τουλάχιστον κάθε δυο χρόνια να ολοκληρώνει έστω μια εκπαιδευτική ενότητα από τον Κύκλο Μεθοδολογίας.
- Για να είναι κάποιος Αρχηγός σε ένα τμήμα και να μπορεί να πηγαίνει τα παιδιά που έχει στην ευθύνη του εκδρομές, θα πρέπει να έχει ολοκληρώσει τον Κύκλο Μεθοδολογίας.
- Για να πάει ένα προσκοπικό τμήμα κατασκήνωση, θα πρέπει να έχει μαζί του έναν ενήλικο που έχει ολοκληρώσει τον Κύκλο Κατασκηνωτικής Τεχνικής του αντίστοιχου κλάδου.
- Για να είναι κάποιος Αρχηγός σε ένα προσκοπικό Σύστημα θα πρέπει να ολοκληρώσει σε διάστημα 2 ετών τον κύκλο Ηγεσίας ή έστω ένα μεγάλο κομμάτι του.

- Για να πραγματοποιήσει κάποιος με το τμήμα του Ναυτοπροσκοπικές ή Αεροπροσκοπικές δραστηριότητες (π.χ. Ιστιοπλοΐα, Κωπηλασία), θα πρέπει να έχει ολοκληρώσει και τις κατάλληλες εκπαιδεύσεις.

Φαίνεται λοιπόν πως το Σώμα Ελλήνων Προσκόπων προσπαθεί να τονίσει την σπουδαιότητα και το πόσο σημαντικό είναι οι ενήλικες να εκπαιδεύονται διαρκώς, ωστόσο κρατάει έναν ευέλικτο χαρακτήρα αφήνοντας το θέμα στην ευχέρεια των ίδιων των εθελοντών και στον Αρχηγό Συστήματος τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

5.1 Σύνδεση Μελέτης Περίπτωσης με βιβλιογραφία

Σύμφωνα με τα όσα παρουσιάστηκαν και αναλύθηκαν παραπάνω, διαφαίνεται πως από το Σώμα Ελλήνων Προσκόπων παρέχεται μια άρτια δομημένη, πολύπλοκη και ποικιλόμορφη εκπαίδευση που ακολουθεί τις αρχές της Δια Βίου Εκπαίδευσης και Μάθησης. Πιο αναλυτικά, ανήκει στη κατηγορία της Μη – τυπικής εκπαίδευσης αλλά προσφέρει και στοιχεία Άτυπης εκπαίδευσης καθώς ο πρόσκοπος εκπαιδεύεται από την πρώτη μέρα που εντάσσεται στους προσκόπους μέσα από τις δραστηριότητες που συμμετέχει και τις εμπειρίες που συλλέγει.

Βασικός λόγος που συμβαίνει αυτό, διαχωρίζοντας την από την εκπαίδευση που παρέχεται σε άλλους εθελοντικούς οργανισμούς, είναι η μεγάλη θεματολογία που καλείται να καλύψει. Καθώς, όπως αναλύθηκε, το σύστημα αξιών, η μεθοδολογία και ο τρόπος λειτουργίας των προσκόπων είναι πολύπλοκος.

Στο Σώμα Ελλήνων Προσκόπων η εκπαίδευση ακολουθεί το Μεικτό Μοντέλο προσφέροντας στους εκπαιδευομένους έναν συνδυασμό Δια Ζώσης Βιωματικής Μάθησης και Εξ – αποστάσεως σύγχρονης ή ασύγχρονης τηλεεκπαίδευσης.

Η εκπαίδευση στους προσκόπους βασιζόταν και θα βασίζεται, όσο ευέλικτο και αν γίνει το σύστημα παροχής της, στις αρχές και τις μεθόδους της Βιωματικής Μάθησης. Οι περισσότερες δια ζώσης ενότητες είναι κυρίως βιωματικές, καθώς ο εκπαιδευόμενος παίρνει τον ρόλο του «παιδιού» και ενώ μαθαίνει παράλληλα βιώνει μια προσομοίωση δράσης ανάλογη με τη θεματολογία της εκπαιδευτικής ενότητας

που παρακολουθεί. Ακόμα και οι ενότητες που έχουν περισσότερο χαρακτήρα σεμιναρίου, παρακινούν τους εκπαιδευόμενους με δραστηριότητες να συνεργαστούν και να συζητήσουν μεταξύ τους. Σκοπός της εκπαίδευσης είναι οι γνώσεις να γίνουν πράξεις και εκπαιδευόμενοι να μπορούν να ζήσουν και να παίξουν το «προσκοπικό παιχνίδι» με τα παιδιά τους. Η πρόοδος ωστόσο της τεχνολογίας και οι αντικειμενικές κοινωνικοοικονομικές συνθήκες οδήγησαν στην αναβάθμιση του συστήματος εκπαίδευσης των προσκόπων, η οποία πλέον δίνει στους συμμετέχοντες της ευελιξία και παραπάνω δυνατότητες.

Ιδιαίτερη βαρύτητα από τους ιθύνοντες της εκπαίδευσης του Σώματος Ελλήνων Προσκόπων, δίνεται στις ιδιαιτερότητες της εκπαίδευσης ενηλίκων. Η δομή της εκπαίδευσης έχει δημιουργηθεί και εξελίσσεται με γνώμονα τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που συναντιόνται στους ενήλικους εκπαιδευόμενους.

Πιο αναλυτικά, η κάθε εκπαιδευτική ενότητα σχεδιάζεται βάση του κύκλου μάθησης των Kolb & Fry, προσφέροντας μια ποικιλία τρόπων διδασκαλίας για να καλύπτει τις διαφορετικές ανάγκες των περισσότερων εκπαιδευομένων. Επίσης εφαρμόζεται έντονα και η θεωρία της Ανδραγωγικής καθώς οι εκπαιδευόμενοι έχουν ενεργό ρόλο στην εκπαίδευση και την ελευθερία να επιλέγουν τι, πότε και πως θα παρακολουθήσουν κάποια εκπαιδευτική ενότητα. Τέλος τόσο η εκπαίδευση όσο και γενικότερα η ζωή στους προσκόπους δίνει τα κατάλληλα ερεθίσματα και προωθεί την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης και του στοχασμού, τίποτα στους προσκόπους δε διδάσκεται ως κάτι απόλυτο που δε χωράει αμφισβήτηση, έτσι ακολουθείται και η θεωρία της μετασχηματίζουσας μάθησης.

5.2 Προτάσεις Πολιτικής

Από την παρούσα μελέτη περίπτωσης διαπιστώθηκε πως η εκπαίδευση στο Σώμα Ελλήνων Προσκόπων βρίσκεται σε μια διαρκή «κίνηση», καθώς εξελίσσεται και μεταβάλλεται ανάλογα τις ανάγκες των εποχών και των μελών του Σώματος. Στη συγκεκριμένη χρονική περίοδο βρίσκεται σε ένα μεταβατικό στάδιο, όπου από καθαρά «δια ζώσης» έχει μετατραπεί σε «ευέλικτη», δηλαδή σε ένα μεικτό μοντέλο εκπαίδευσης που περιλαμβάνει και δια ζώσης και εξ – αποστάσεως ενότητες.

Στο επόμενο συνέδριο εκπαιδευτών κρίνεται απαραίτητη η αξιολόγηση του συγκεκριμένου μοντέλου, μέσα από την διερεύνηση των απόψεων τόσο των

εκπαιδευτών όσο και των εκπαιδευομένων. Η αξιολόγηση αυτή, αν και δεν θα έχει σκοπό να επαναπροσδιορίσει ριζικά τους εκπαιδευτικούς στόχους ή την εκπαιδευτική διαδικασία, αναμένεται να δώσει χρήσιμα συμπεράσματα για το μέλλον της εκπαίδευσης, όπως παραδείγματος χάριν για την προσθαφαίρεση ενοτήτων ή την μεταβολή του τρόπου

Τέλος, πρέπει να γίνει προσπάθεια επίλυσης ορισμένων τεχνικών ζητημάτων που έχουν προκύψει, οπού σύμφωνα με τις κατά τόπους εφορίες εκπαίδευσης, έχει παρατηρηθεί πως δυσκολεύουν τους εκπαιδευόμενους σε διάφορα στάδια της εκπαίδευσης τους.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ΒΕΡΓΙΔΗΣ, Δ. (1997): *Εκπαίδευση Ενηλίκων: θεωρητικό πλαίσιο, σχεδιασμός προγραμμάτων, ερευνητικά δεδομένα*. Πάτρα: Πανεπιστήμιο Πατρών.
- ΒΕΡΓΙΔΗΣ, Δ. (2001): «*Δια βίου εκπαίδευση και εκπαιδευτική πολιτική*». Στο: Κ. Π. ΧΑΡΗΣ – Ν. Β. ΠΕΤΡΟΥΛΑΚΗΣ – Σ. ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ (επιμ.): *Συνεχιζόμενη Εκπαίδευση και Δια βίου Μάθηση*. Αθήνα: Ατραπός.
- ΒΕΡΓΙΔΗΣ, Δ. (2002): «*Ομιλία στη Διεθνή Συνδιάσκεψη για την Εκπαίδευση Ενηλίκων*». Στο: Α. ΚΟΚΚΟΣ (επιμ.): *Διεθνής Συνδιάσκεψη για την Εκπαίδευση Ενηλίκων*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Δελούδη Μ., (2002). *Βιωματική Μάθηση – Δυνατότητες αξιοποίησης στο πλαίσιο της Ευέλικτης Ζώνης*. Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων
- Καμαρινού Δ., (1998). *Βιωματική Μάθηση στο σχολείο*. ΑΘΗΝΑ: Paper Graph.
- Κόκκος Α., Λιοναράκης Α., Ματραλής Χ., Παναγιωτακόπουλος Χ., (1998, 1999). *Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση, Τόμος Γ΄, Το εκπαιδευτικό υλικό και οι νέες τεχνολογίες*. Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.
- Κόκκος, Α. (2005), *Εκπαίδευση Ενηλίκων: Ανιχνεύοντας το πεδίο*, Αθήνα: Μεταίχμιο
- Κόκκος, Α. (2005), «*Επαγγελματοποίηση των Εκπαιδευτών Ενηλίκων: Βήματα Μετέωρα*». *Εκπαίδευση ενηλίκων*.
- Κόκκος, Α. (2010). *Κριτικός Στοχασμός : Ένα κρίσιμο Ζήτημα*. Στο Δ. Βεργίδης, Α. Κόκκος (Επιμ.), «*Εκπαίδευση Ενηλίκων : διεθνείς προσεγγίσεις και ελληνικές διαδρομές*». Αθήνα : Μεταίχμιο.
- Κόκκος, Α. (2006). *Η ιδιαιτερότητα και ο σκοπός της Εκπαίδευσης Ενηλίκων. Εκπαίδευση Ενηλίκων*.
- Κόκκος, Α. (2008). *Εισαγωγή στην Εκπαίδευση Ενηλίκων : Θεωρητικές προσεγγίσεις*. Τόμος Α΄. Πάτρα : Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.

- Κόκκος, Α. (2010). *Κριτικός Στοχασμός : Ένα κρίσιμο Ζήτημα*. Στο Δ. Βεργίδης, Α. Κόκκος (Επιμ.), «*Εκπαίδευση Ενηλίκων : διεθνείς προσεγγίσεις και ελληνικές διαδρομές*» Αθήνα : Μεταίχμιο.
- Λιντζέρης, Π. (2010). *Θεωρία της Μετασχηματίζουσας Μάθησης : Δυνατότητα για μια κριτική και χειραφετική στροφή στην πρακτική της Εκπαίδευσης Ενηλίκων*. Στο Δ. Βεργίδης, Α. Κόκκος (Επιμ.), «*Εκπαίδευση Ενηλίκων : διεθνείς προσεγγίσεις και ελληνικές διαδρομές*». Αθήνα : Μεταίχμιο.
- Λιοναράκης. Α. (2009) *Διδακτική των προγραμμάτων δια βίου εκπαίδευσης από απόσταση*.
- Μπακιρτζής Κ., (2000). *Βιοματική Εμπειρία και Κίνητρα Μάθησης*. Παιδαγωγική Επιθεώρηση.
- Παντάνο-Ρόκου, Φ. Μ. (2001). «*Παιδαγωγικά μοντέλα για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση με χρήση των νέων τεχνολογιών*», στο: *Απόψεις και προβληματισμοί για την ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση, 189-225*. Αθήνα: Προπομπός. 2.
- Race, Ph. (1999). *Το εγχειρίδιο της ανοικτής εκπαίδευσης, μετάφραση Ελ. Ζέη*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Τριλίβα Σ. & Αναγνωστοπούλου Τ., (2008). *Βιοματική Μάθηση*. ΑΘΗΝΑ: ΤΟΠΙΟΣ.
- Coombs, P. H. (1968), *The World Crisis in Educational Productivity*. Οξφόρδη: Oxford University Press.
- Coombs, P. H. – AMHED, M. (1974): *Attacking Rural Poverty: How Non-formal Education Can Help*. Baltimore: John Hopkins University Press.
- Dewey, J. (1938), *Experience and Education*, Νέα Υόρκη: Collier Books.
- Holmberg B., (2002). *Εκπαίδευση εξ' Αποστάσεως. Θεωρία και Πράξη*, (μτφρ. Ρ. Παγίδα). Αθήνα: ΕΛΛΗΝ.
- Kalogiannakis, M., Alafodimos, K., Vassilakis, K., Papachristos, D., Papadakis, St. & Zafeiri E., (2009). *Adult Education and Lifelong Learning: A Greek Case Study*. iJAC – Volume 2, Issue 4, November 2009.
- Knowles, M.S. (1978), *The Adult Learner: A Neglected Species*, 2η Έκδοση, Χιούστον: Gulf.

- Kolb D., (1984). *Experiential Learning: experience as the source of learning and development*. Pentice – Hall, Inc. Englewood, Cliffs. New Jersey 07632.
- Mezirow, J. (1990). *Πώς ο κριτικός στοχασμός ενεργοποιεί τη Μετασχηματιζούσα Μάθηση*. Μτφρ. Ν. Αποστολοπούλου & Γ. Μέγα.
- Mezirow, J. (2007), *Η Μετασχηματιζούσα Μάθηση*, Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Perry, W.G. Jr. (1970), *Forms of Intellectual and Ethical Development in the College Years*. Νέα Υόρκη: Holt, Rinehart & Winston.
- Rogers, A. (1996). *Η Εκπαίδευση Ενηλίκων*. Αθήνα : Μεταίχμιο.
- Singh, H. (2003). Building Effective Blended Learning Programs. *Issue of Educational Technology, Vol. 43, No. 6*.
- Verduin, R. & Clark, A. (1991). *Distance Education: The foundation of effectiveness practice*. San Francisco: Jossey-Bass.

<https://www.sep.org.gr/el/static/Education> Επίσημη ιστοσελίδα Σώματος Ελλήνων Προσκόπων.

<https://www.sep.org.gr/el/static/kanonismoi> Εσωτερικός κανονισμός λειτουργίας του Σώματος Ελλήνων Προσκόπων και προεδρικά διατάγματα.

<https://www.sep.org.gr/admin/dsContent/UserData/117079/T09%20%CE%9A%CE%91%CE%9D%CE%9F%CE%9D%CE%99%CE%A3%CE%9C%CE%9F%CE%A3%20%CE%95%CE%9A%CE%A0%CE%91%CE%99%CE%94%CE%95%CE%A5%CE%A3%CE%97%CE%A3%20%CE%9A%CE%91%CE%99%20%CE%91%CE%9D%CE%91%CE%A0%CE%A4%CE%A5%CE%9E%CE%97%CE%A3%20102020.pdf>

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ ΜΕΛΩΝ Σ.Ε.Π. /102020.

<https://www.sep.org.gr/el/normal/el/normal/280/ViewAnnouncement>

Ανακοίνωση 45/2016 Θέμα: ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ LR – LLOYD’S REGISTER.

<https://www.sep.org.gr/el/normal/el/normal/21292/ViewAnnouncement>

Ανακοίνωση 78/2018 Θέμα: Θεματολόγιο Εκπαιδευτικών Ενοτήτων
Εκπαίδευσης Παλαιών Προσκόπων.

<https://www.sep.org.gr/el/normal/el/normal/21293/ViewAnnouncement>

Ανακοίνωση 79/2018 Θέμα: Νέο Θεματολόγιο και Διαδικασία Οργάνωσης των
Εκπαιδύσεων της Ειδικότητας Αεροπροσκόπων.

<https://www.sep.org.gr/el/normal/el/normal/21294/ViewAnnouncement>

Ανακοίνωση 80/2018 Θέμα: Βελτιωτικές κινήσεις και προαπαιτούμενες
Εκπαιδευτικές Ενότητες.